

RAPORT ANUAL: EDUCAȚIE, TINERET, SPORT 2023

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

CUPRINS

1. DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI TIMPURII.....	2
2. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL.....	5
3. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII FORMĂRII CONTINUE ȘI ATESTĂRII CADRELOR DIDACTICE.....	19
4. ACTIVITATEA AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE.....	20
5. DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL TEHNIC.....	24
6. DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR.....	28
7. DEZVOLTAREA DOMENIULUI SPORT.....	34
8. DEZVOLTAREA DOMENIULUI TINERET.....	36
9. ACTIVITATEA AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU TINERET PENTRU ANUL 2023.....	39
10. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII CERCETARE ȘI INOVARE.....	40
11. DEZVOLTAREA DIMENSIUNII RELAȚII INTERNAȚIONALE ȘI COOPERARE CU UE.....	42

În anul 2023, în conformitate cu Planul de Acțiuni al MEC, au fost aprobate 63 de HG cu impact major asupra dezvoltării sectorului educației, suplimentar fiind aprobate documente de politici de dezvoltare curentă a sectorului, astfel, PAM fiind orientativ realizat în măsură de 90%

DEZVOLTAREA EDUCAȚIEI TIMPURII

1. Date statistice/administrative (în cifre)

Rețeaua instituțiilor de educație timpurie

	2021	2022	2023 (SIME)
Instituții de educație timpurie	1,483	1,479	1,489
grădinițe	566	563	558
creșe - grădinițe	811	809	809
creșe	2	2	2
școli - grădinițe (școli primare-grădiniță, gimnazii-grădiniță, grupe preșcolare pe lângă licee)	88	89	104
centre comunitare	16	16	16
Copii	137,113	133,359	126,826
Personal de conducere și didactic	12,805	12,582	12,888

Instituții de educație timpurie după limba de predare (date BNS)

	2021	2022	2023 (SIME)
Total	1 483	1,479	1489
din care :			
Română	1,171	1,172	1,188
Rusă	209	204	187
Instituții în care educația se desfășoară în mai multe limbi	103	103	114

Instituția publică de învățământ preșcolar (grădinița de copii, centrul comunitar de educație timpurie) funcționează cu finanțare de la bugetul de stat prin transferuri cu destinație specială către bugetele locale de nivelul întâi sau al doilea (municipiile Chișinău, Bălți, UTA Găgăuzia).

Bugetul alocat pentru învățământul prescolar, în fiecare an, mii lei

	2021			2022			2023		
	apr obat	prec izat	exec utat	apro bat	preci zat	exec utat	apro bat	prec izat	exec utat
Total buget	3,7 94,110 .5	4,06 1,497. 8	3,82 7,786.7	4,21 2,260.5	5,15 0,745.1	4,76 0,588.5	5,15 8,967.4	6,15 9,362.9	5,70 6,239.6

Creșteri salariale ale cadrelor didactice din IET (salariul lunar brut)

	Clasa de salarizare	2021 (valoarea de referință 1800)	2022 (perioada 01.01-16.09.2022, valoarea de referință 1900 lei)	2022 (perioada 16.09 - 31.12.2022, valoarea de referință 2000 lei)	2023 (valoarea de referință 2000 lei, +1300 lei spor în valoare fixă)
Educator (începător fără vechime în muncă)	56	5688 lei	6004 lei	6320 lei	7620 lei
Educator, cu stagiu >20 ani și grad didactic superior	56	8820 lei	9310 lei	9800 lei	11100 lei
Metodist (fără vechime în muncă)	52	5220 lei	5510 lei	5800 lei	7100 lei
Metodist cu vechime în muncă de peste 20 de ani	52	5922 lei	6251 lei	6580 lei	7880 lei

Totodată, angajații pot beneficia lunar de sporul pentru performanță și sporuri cu caracter specific.

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora.

1. În scopul finanțării echitabile și transparente a instituțiilor de educație timpurie, s-a inițiat procesul de elaborare a formulei de finanțare pentru IET și trecerea acestora la autogestiune financiară. S-au elaborat: proiectul de Lege privind acordarea dreptului instituțiilor de educație timpurie de a trece la autogestiune financiară, proiectul Regulamentului IET la autogestiune financiară și proiectul de HG privind aprobarea acestuia, Instrucțiunea cu privire la înregistrarea IET la autogestiune financiară în calitate de persoană juridică; s-a realizat studiului „Grădinița.MEC.2023” privind statutul, rețeaua, infrastructura și bugetul IET; au fost definitivate și estimate Normele de personal pentru instituțiile de educație timpurie. Este elaborată formula de finanțare (proiect). Actele urmează a fi consultate cu personalul IET, CALM și OLSDÎ și aprobate în anul 2024.

2. Pentru debirocratizarea procesului de documentare și raportare în instituția de educație timpurie, prin consultare cu practicienii, s-a revizuit Nomenclatorul de documente și rapoarte în IET - urmează aprobarea la finele trimestrului I, 2024;

3. În contextul racordării cadrului normativ la Codul educației (modificarea art.20), prin consultare cu practicienii, a fost revizuit Regulamentul- cadru de organizare și funcționare a instituției de educație timpurie, urmează consultarea și aprobarea la finele trim. I - 2024;

4. Pentru consolidarea capacităților metodiștilor din instituțiile de educație timpurie s-a continuat lucrul asupra elaborării Ghidului privind organizarea activității metodice în instituția de educație timpurie - pentru aprobare în trim.I- 2024.

3. Provocări/probleme principale ale segmentului

- Subordonarea instituțiilor de educație timpurie autorităților publice locale de nivelul I.
- Necesitatea reformării sistemului de educație timpurie;
- Insuficiența resurselor financiare pentru dezvoltarea sistemului;

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv (de ex., Programele USAID, UNICEF etc.).

UNICEF

1. A continuat proiectul de sprijin emoțional pentru copiii și familiile refugiate din Ucraina. În colaborare cu UNICEF și Centrul Național pentru educație timpurie și Informare a Familiei (CNETIF) au fost elaborate și aprobate 3 suporturi metodologice: 1) *Ghid metodologic pentru educatorii*, care lucrează cu copii în situații de risc (cu accent pe refugiați); 2) *Ghid metodologic pentru psihologii*, care lucrează cu copii în situații de risc (cu accent pe refugiați); 3) *Ghid/Instrucțiune pentru părinți* privind acordarea sprijinului psiho-emoțional copiilor de până la 7 ani în situații de risc (cu accent pe refugiați);

Au fost organizate 3 seminare de instruire (16 sesiuni online) pentru educatorii din grădinițe și psihologii, care lucrează cu copiii refugiați, precum și pentru părinții/ îngrijitorii acestora, în aplicarea suporturilor elaborate - de aceste instruirii au beneficiat 522 de educatori 65 de persoane și psihologi, inclusiv din toate SAP-urile, și 400 de părinți/ îngrijitorii copiilor refugiați – 400 și circa 700 copii refugiați.

2. UNICEF a dotat 58 de instituții preșcolare din Chișinău cu materiale promoționale, jucării cognitive, seturi Lego și Duplo, care au înmatriculați copii refugiați din Ucraina. UNICEF a achiziționat un lot de 600 de seturi educaționale pentru a facilita integrarea copiilor refugiați din Ucraina în instituțiile preșcolare din țară și în spațiile prietenoase copiilor din cadrul centrelor pentru acomodarea refugiaților. Seturile de Lego și Duplo au fost oferite de Fundația Lego.

Consiliul Europei

În colaborare cu Consiliul Europei au fost îmbunătățite capacitățile a 17 formatori locali (cadre didactice și manageriale din instituțiile de educație timpurie) în vederea prevenirii abuzului sexual față de copiii cu vârsta 3-7 ani - au fost organizate 3 seminare de supervizare (cu prezență fizică) de câte 2 zile în cadrul cărora participanții au vorbit despre oportunitățile, obstacolele, lecțiile învățate în procesul de instruire a cadrelor didactice și manageriale din 17 raioane în vederea prevenirii abuzului sexual față de copiii mici.

În perioada mai-noiembrie au fost organizate circa 70 sesiuni de informare/formare (de câte 16 ore) și instruite circa 2000 cadre didactice și manageriale în organizarea activităților cu copiii și părinții acestora privind prevenirea abuzului sexual.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.).

- 1) Crearea a cel puțin 3000 de locuri noi în grădinițele publice:
 - Investirea a cel puțin 60 de milioane de lei în 2024 pentru deschiderea de grădinițe și grupe noi
- 2) Asigurarea autonomiei financiare a grădinițelor:
 - Aprobarea unei formule de finanțare per copil
 - Aprobarea statelor de personal revizuite
 - Acordarea dreptului instituțiilor de educație timpurie de a trece la autogestione financiară
- 3) Fiecare copil va avea loc asigurat la grădiniță pe parcursul verii, cu o pauză de cel mult două săptămâni.
- 4) Finanțarea cursurilor de formare continuă gratuită pentru cel puțin 1000 de cadre didactice din grădini

DEZVOLTAREA SEGMENTULUI ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL

1. Date statistice/administrative (în cifre)

Instituții de învățământ primar și secundar general, pe tipuri (date din BNS)

Anul de studiu	2021/22	2022/23	2023/24
Numărul de instituții – total	1,231	1,218	1,201
Învățământ de zi	1,229	1,216	1,199
Școli primare	99	92	87
Gimnazii	786	781	761
Licee	336	336	344
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică*	8	7	7
Învățământ seral (licee)	2	2	2
Numărul de elevi – total	336,713	334,542	334,404
Învățământ de zi	335,721	333,628	333,455
Școli primare	11,426	11,261	11,222
Gimnazii	122,584	119,143	115,705
Licee	201,125	202,653	205,951
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică*	551	532	538
Clase pe lângă colegii	35	39	39
Învățământ seral (licee)	992	914	949
Instituții publice			
Numărul de instituții – total	1,208	1,195	1,178
Învățământ de zi	1,206	1,193	1,176
Școli primare	96	89	84
Gimnazii	786	781	761
Licee	316	316	324
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică*	8	7	7
Învățământ seral (licee)	2	2	2
Numărul de elevi – total	328,745	326,235	325,690
Învățământ de zi	327,777	325,344	324,772
Școli primare	11,242	11,059	10,987
Gimnazii	122,584	119,143	115,705
Licee	193,365	194,571	197,503
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică*	551	532	538
Clase pe lângă colegii	35	39	39
Învățământ seral (licee)	968	891	918
Instituții private			
Numărul de instituții – total	23	23	23

Învățământ de zi	23	23	23
Școli primare	3	3	3
Gimnazii	0	0	0
Licee	20	20	20
Numărul de elevi – total	7,968	8,307	8,714
Învățământ de zi	7,944	8,284	8,683
Școli primare	184	202	235
Gimnazii	0	0	0
Licee	7,760	8,082	8,448
Învățământ seral (clase liceale)	24	23	31

Elevi în instituții de învățământ primar și secundar general pe clase și pe medii de reședință (date din BNS)

Anul de studiu	2021/22	2022/23	2023/24
Total	336,713	334,542	334,404
Clasele 1-4	137,942	137,227	136,696
Clasele 5-9	160,857	159,189	159,798
Clasele 10-12	37,914	38,126	37,910
Urban	182,351	184,400	187,955
Clasele 1-4	71,537	72,433	73,435
Clasele 5-9	80,057	81,039	83,508
Clasele 10-12	30,757	30,928	31,012
Rural	154,362	150,142	146,449
Clasele 1-4	66,405	64,794	63,261
Clasele 5-9	80,800	78,150	76,290
Clasele 10-12	7,157	7,198	6,898

Elevii instituțiilor de învățământ primar și secundar general după limba de instruire (date din BNS)

	2021/22	2022/23	2023/24
Numărul total de elevi	336,713	334,542	334,404
Română	271,441	270,170	270,088
Rusă	64,867	64,042	63,975
Alte	405	330	341

Cadre didactice și de conducere în instituțiile de învățământ primar și secundar general după nivelul de instruire (date din BNS)

	2021/22	2022/23	2023/24
Cadre didactice și de conducere - total	26,506	26,272	25,994
din care, cu studii			

superioare	24,396	24,266	24,164
profesional tehnice postsecundare	1,961	1,821	1,676
alte	149	185	154

Bugetul alocat în fiecare an, mii lei:

Denumirea	2021			2022			2023		
	Ap robat	Preci zat	Ex ecuta t	Ap robat	Pr ecizat	Exec utat	Apr obat	Pr ecizat	Exec utat
Total buget	6,0 04,89 6.1	6,26 7,936.2	6, 100,9 07.8	6,4 72,098 .8	7,6 09,14 7.9	7,299 ,957.2	7,86 9,001.2	9,0 75,00 8.1	8,641, 587.8
Învățământ nt primar	19 9,365. 1	222, 101.0	21 4,613 .5	214 ,981.9	27 5,703. 6	259,8 12.9	264, 823.6	31 6,518. 6	301,2 59.8
Învățământ nt gimnazial	2,3 96,77 8.4	2,66 8,436.1	2, 626,8 21.9	2,5 32,195 .4	3,2 16,44 2.3	3,116 ,144.6	2,93 0,165.4	3,8 75,13 0.7	3,724, 179.3
Învățământ nt liceal	3,4 08,75 2.6	3,37 7,399.1	3, 259,4 72.4	3,7 24,921 .5	4,1 17,00 2.0	3,923 ,999.7	4,67 4,012.2	4,8 83,35 8.8	4,616, 148.7

Finanțarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea are loc în baza unei Metodologii de finanțare în bază de cost standard per elev, aprobate prin HG nr. 868/2014.

La estimarea transferurilor categoriale pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea se ține cont de normativul valoric pentru un „elev ponderat” (A) și normativul valoric pentru o instituție de învățământ (B).

Normativul valoric pentru un elev (A) a fost estimat în corespundere cu prevederile din Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, și include cheltuielile variabile care depind de numărul de elevi. Nu include alimentația, pentru care se transferă resurse suplimentare, separat de formulă. Iar normativul valoric pentru instituție (B) include cheltuielile fixe care nu depind de numărul de elevi (apă, energie etc.).

În tabelul de mai jos sunt prezentate normativele stabilite pentru ultimii 3 ani, utilizați la estimarea transferurilor categoriale pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea:

	2021	2022	2023
Normativul valoric pentru un elev (A)	13.974 lei	14.916 lei	18.762 lei
Normativul valoric pentru instituție (B)	750.003 lei	804.151 lei	1.016.360 lei

Totodată, pentru anii 2022-2023 au fost prevăzute mijloace financiare suplimentare pentru resursele energetice în mărime de 506,8 mil. lei.

Creșteri salariale ale cadrelor didactice

	Clasa de salarizare	2021	2022	2023
Valoarea de referință	56	1800 lei (LEGE Nr. 258 din 16-12-2020 bugetului de stat pentru anul 2021)	1900/2000 lei (2000 lei aplicat din 16.09.2022, până la 16.09 a fost 1900 lei valoarea de referință. LEGEA Nr. 260 din 08-09-2022 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2022 nr. 205/2021)	2000 lei, + 1300 lei (Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359/2022)

Salariul lunar brut, în comparație:

	2021 (valoarea de referință 1800)	2022 (perioada 01.01-16.09.2022, valoarea de referință 1900 lei)	2022 (perioada 16.09 - 31.12.2022, valoarea de referință 2000 lei)	2023 (valoarea de referință 2000 lei, +1300 lei spor lunar în valoare fixă)
Cadru didactic începător	5688 lei	6004 lei	6320 lei	7620 lei
Cadru didactic cu stagiul de peste 20 de ani și grad didactic superior	8820 lei	9310 lei	9800 lei	11100 lei

Totodată, angajații pot beneficia de sporul pentru performanță și sporuri cu caracter specific.

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora.

1. Ministerul a alocat 4 milioane de lei în vederea asigurării recalificării a 800 cadre didactice, pentru a contribui la acoperirea deficitului de cadre didactice existent în sistem și în vederea asigurării calității procesului educațional.

2. Pentru creșterea profesională a cadrelor didactice Ministerul a lansat programul de formare continuă „Investim în profesori” în valoare de 6 milioane de lei. Astfel, au fost formate 3000 de cadre didactice din 90 de instituții de învățământ general. Scopul programului a constat în realizarea formărilor în cadrul instituțiilor, pentru a lucra cu întreg colectivul pedagogic, astfel încât noile cunoștințe și competențe acumulate să fie valorificate în activitate de întreg colectivul pedagogic, iar în final să se vadă o schimbare la nivelul culturii organizaționale, la nivelul creșterii rezultatelor școlare.

3. A fost stabilită plata unică de 5000 lei pentru cadrele didactice și de conducere, cercetători, angajați ai structurilor de asistență psihopedagogică și 3000 de lei pentru personalul auxiliar cu ocazia Zilei lucrătorului din învățământ. Totodată a fost asigurată creșterea cu 15 % a salariului cadrelor didactice începând cu data de 1 ianuarie 2024.

4. A fost instituit Institutul Național pentru Educație și Leadership care are menirea de a crea un sistem de mentorat, care va asigura corelarea între formarea inițială și continuă a profesorilor, de a forma o rețea de cei mai buni mentori în vederea asigurării instruirii cadrelor didactice pornind de la nevoile personale de formare și monitorizării efectului formărilor la clasă.

5. A fost modificat Hotărârea Guvernului nr. 876/2015 cu privire la asigurarea cu manuale a elevilor. Promovarea modificărilor Hotărârii Guvernului nr. 876/2015 cu privire la asigurarea cu manuale a elevilor a fost realizată în contextul declarării neconstituționalității aplicării sistemului de închiriere a manualelor în învățământul gimnazial. De asemenea, în mod important, HG a fost completată cu introducerea unui tarif minim al remunerației pentru evaluarea proiectelor de manuale școlare, în mărime de 550 de lei pentru o coală de autor.

6. Au fost achiziționate și editate 40 de titluri de manuale școlare și lansată achiziția pentru alte 67 de titluri noi. Astfel, elevii și cadrele didactice beneficiază de manuale școlare noi în corespundere cu noul curriculum, aprobat de MEC în 2018 și 2019.

7. Au fost dezvoltate și dotate 65 Laboratoare digitale în școli (EduTechLab) cu suportul UNICEF. Laboratoarele Digitale vin să răspundă necesităților de educație ale elevilor și îi vor ajuta să-și formeze, îmbunătățească și testeze abilitățile digitale necesare pentru profesiile viitorului, să creeze proiecte digitale cu impact social, folosind tehnologiile de ultimă generație, care le permite să transforme ideile creative în produse reale cu influență pozitivă asupra comunității locale. De asemenea, vor asigura accesul la studii a copiilor din familiile refugiate din Ucraina, care au decis să studieze individual prin intermediul lecțiilor online organizate de instituțiile de învățământ din Ucraina, să comunice cu prietenii și colegii săi.

8. Au fost formate cca 660 cadrele didactice din 160 instituții de învățământ privind utilizarea echipamentelor moderne din laboratoarele de fizică, chimie, biologie.

9. A fost aprobat programul de învățare a limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025 și au fost instruiți gratuit 6557 de adulți. Pentru implementarea programului au fost planificați 3 milioane de lei. Totodată, a fost asigurată organizarea și desfășurarea taberelor de vară cu program educațional complex în limba română de imersiune culturală pentru 1000 de elevi care au fost încadrați.

10. A fost aprobat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea. Modificările și completările propuse vor contribui la atingerea obiectivelor sistemului educațional, eficientizarea modului de alocare a finanțelor, vor asigura transparența și corectitudinea repartizării alocațiilor bugetare pentru finanțarea instituțiilor educaționale, precum și eficientizarea modului de alocare a resurselor financiare în vederea promovării creșterii profesionale a cadrelor didactice prin obținerea de grade didactice.

11. A fost aprobat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Regulamentului privind acordarea compensațiilor bănești anuale personalului de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 969/2018. Propunerile de modificare vor contribui la excluderea necesității de raportare, din partea cadrelor didactice, la finele anului financiar privind utilizarea compensației de 4000 lei conform destinației și excluderea cazurilor de corupție din partea conducerii instituțiilor de învățământ.

12. Au fost aprobate Normele de personal pentru instituțiile de învățământ primar și secundar (ciclul I și II). Odată cu aprobarea Normelor de personal instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal vor avea norme noi de personal, pentru prima dată după anul 1999. Lista personalului din instituțiile de învățământ urmează a fi completată cu posturi precum: contabil-șef, contabil, economist;

cadru didactic de sprijin, psiholog, psihopedagog, logoped, kinetoterapeut; specialist în resurse umane etc. Totodată, urmează a fi instituită funcția de asistent didactic, dar și de responsabil pentru administrarea platformelor de management implementate de Ministerul Educației și Cercetării – Analist date/ Administrator de Baze de date.

13. S-a aprobat cadrul de competențe digitale al cadrelor didactice din educație - DigCompEdu (Ordinul MEC nr. 1110 din 04.09.2023). Aprobarea la nivel național a cadrului DigCompEdu: va asigura racordarea competențelor digitale ale cadrelor didactice la standardele europene; va pune la dispoziție un cadru de referință fundamentat științific, pentru a îndruma evaluarea și programele de dezvoltare a competențelor digitale ale cadrelor didactice.

14. A fost aprobat Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2023-2027. Pentru realizarea programului sunt planificate cca 530 milioane lei. Grație acestui program, peste 11000 copii vor beneficia de educație incluzivă de calitate.

15. A fost aprobată Hotărârea Guvernului *Cu privire la Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică*, prin care a fost asigurată reorganizarea acestei instituții. Scopul reformei constă în eficientizarea activității serviciilor de asistență psihopedagogică din cadrul raioanelor și municipiilor prin trecerea acestora în gestiunea Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică.

16. A fost aprobată Metodologia de evaluare a performanțelor individuale ale personalului didactic din instituțiile de învățământ primar și secundar în vederea stabilirii sporului pentru performanța individuală. Scopul Metodologiei constă în diminuarea numărului de raportări efectuate de cadrele didactice, de la 4 la 2 ori pe an, în vederea stabilirii sporului pentru performanța individuală. Totodată, a fost reglementată stabilirea sporului pentru performanța individuală a membrilor echipei manageriale cu funcții didactice precum și pentru personalul didactic care activează prin cumul intern și extern (care până acum nu se achita).

17. Au fost aprobate

- Hotărârea Guvernului *cu privire la organizarea odihnei copiilor și adolescenților în sezonul estival 2023*.
- *Instrucțiunea privind integrarea copiilor din familii refugiate din Ucraina în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova*. Scopul instrucțiunii este de a asigura dreptul la educație a copiilor din familii de refugiați din Ucraina în grădinițe și școli. La moment sunt încadrați în sistemul educațional peste 2000 de copii din familii refugiate din Ucraina.
- *Metodologia de monitorizare a implementării curriculumului la disciplina școlară Educație pentru societate*
- *Ghidului de guvernare democratică a școlii*

18. Au fost elaborate:

- Curriculum la disciplina Limba franceză pentru clasele bilingve francofone și a Ghidului de implementare a curriculumului la disciplina Limba franceză pentru clasele bilingve francofone (pentru învățământul primar, gimnazial și liceal), (Ordin MEC 916 din 30.06.2023)
- Curriculum de Limbă Română și a Ghidului de implementare a Curriculumului de Limbă Română pentru populația adultă, din rândul minorităților naționale (Ordin MEC 916 din 30.06.2023).

19. În scopul debirocratizării a fost revizuit *Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și raportare în învățământul general*, aprobat prin ordinul MEC nr.1699/2023

20. A fost elaborat conceptul de *Școală Model*, care va fi aplicat pentru construcția/reabilitarea a 15 școli cu suportul Băncii Mondiale.

21. A fost desfășurată achiziția publică pentru 60 de autobuze și s-a selectat compania care va asigura livrarea autoturismelor.

22. Au fost construite și reabilite 30 de grupuri sanitare în instituții de învățământ general.

23. Au fost selectate 125 de instituții pentru a beneficia de investiții în blocurile sanitare cu sprijinul UNICEF.

24. A fost organizat Evenimentul de premiere a câștigătorilor Concursului republican „Pedagogul anului”.

În baza Ordinului MEC nr. 1172 din 19.09.2023 cei 9 învingători au fost premiați cu 50 000 lei premiul întâi, 25 000 lei premiul doi și 15 000 lei premiul trei, pentru fiecare din categoriile educator, învățător, profesor.

Au fost conferite/confirmate gradele didactice doi, unu și superior pentru cei 9 câștigători.

25. S-a asigurat realizarea planurilor de acțiuni în cadrul Programelor stabilite conform Memorandumurilor semnate de MEC cu partenerii internaționali și naționali:

- *Memorandumul de colaborare între MEC, AEDC, CoE, UNFPA și UP Zurich pentru perioada 2023 – 2026, în cadrul Programului „Educație pentru democrație în Republica Moldova” (semnat la Chișinău pe 6 martie 2023)*

- *Memorandumul dintre Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul General al Poliției și PH International, în cadrul Programului de Socializare juridică în Școlile din Republica Moldova (semnat la Chișinău pe 22 septembrie 2022)*

- *Memorandumul dintre Ministerul Educației și Cercetării, Curtea Constituțională și Consiliul Europei, privind educația constituționalismului (semnat la Chișinău pe 25 septembrie 2023)*

3. Provocări/probleme principale ale segmentului

- *Deficitul de cadre didactice*

Pentru anul de studii 2023 - 2024, conform informațiilor prezentate de organele locale de specialitate în domeniul învățământului, numărul posturilor didactice vacante (cu **normă didactică mai mare de 13,5/14 ore pe săptămână**) din instituțiile de învățământ general din republică constituie **2041**, indicator în ușoară scădere față de cel de acum un an (2161). Conform datelor procesate, cel mai mare număr de posturi didactice vacante se atestă în municipiile Chișinău (547) și Comrat (119), precum și în raioanele din centrul republicii: Ungheni (117), Hîncești (95), Nisporeni (81), Căușeni (79), Anenii Noi (71), Cahul (70).

Diagnosticarea nevoilor actuale și de perspectivă de cadre didactice calificate în învățământul general relevă problema acută privind **criza de** educatori, profesori de matematică, conducători muzicali, profesori de fizică, limba și literatura română, educație fizică, limba engleză, matematica/fizica, muzică.

- *Asigurarea instituțiilor de învățământ cu personal didactic calificat*

Conform informațiilor prezentate de către organele locale de specialitate în domeniul învățământului, numărul total de persoane necalificate (cu vechime didactică de 0-3 ani), care predau discipline școlare în instituții publice de învățământ general este de 375 de persoane: este vorba de persoane care nu dețin o diplomă de calificare în domeniul „Științe ale educației” pentru nivelul și/sau disciplina de studii predată. Motivul principal al angajării în școală în funcție didactică a persoanelor fără calificare în sistem îl reprezintă deficitul de cadre didactice calificate.

- *Insertia profesională scăzută a absolvenților*

Cu toate că salariile cadrelor didactice au fost majorate în ultimii ani, acesta nu acoperă pe deplin necesitățile reale, iar domeniul rămâne în continuare unul ne atractiv pentru tineri. Ca rezultat, avem o inserție scăzută a tinerilor absolvenți.

Evoluția principalilor indicatori monitorizați pe ultimii 5 ani (2019– 2023):

Indicatori de performanță	2019	2020	2021	2022	2023	Situația
Numărul total de posturi didactice vacante pe perioadă nedeterminată în instituțiile de învățământ general din republică	2174	2349	1975	2161	2041	
Numărul total de absolvenți bugetari eligibili pentru repartizare (nr. de absolvenți admiși în baza Comenzii se stat care la anul I au semnat contract de studii)	965	1174	1030	968	915	
Numărul total de absolvenți repartizați în câmpul muncii	703	585	591	573	558	
Numărul total de absolvenți angajați prin repartizare, din numărul celor repartizați	295	280	303	288	354	
Ponderea absolvenților angajați în câmpul muncii în raport cu nr. total de absolvenți bugetari eligibili pentru repartizare	30,5%	23,8%	29,4%	29,7%	38%	
Ponderea absolvenților angajați în câmpul muncii în raport cu nr. total de absolvenți repartizați	41,9%	47,8%	51,2%	50,2%	63%	
Rata acoperirii posturilor didactice declarate vacante sau IMPACTUL procesului de Admitere-Repartizare, precum și a acordarea indemnizației	13,5%	11,9%	15,3%	13,3%	15,8%	
Rata abandonului: În anul bugetar 2023 și-au dat demisia până/imediat la expirarea termenului stabilit de trei ani efectiv lucrați în funcție didactică 35 de cadre didactice debutante angajate prin repartizare , dintre care:	12 (34%) au plecat din sistem în primul an de activitate didactică 5 (14%) - în al doilea an de activitate didactică 0 debutanți au plecat în al treilea an de activitate didactică 18 (52%) - au plecat din școală imediat la expirarea termenului de 3 ani					
Sursa: Tabel realizat de către MEC în baza informațiilor instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic care oferă programe de studii în domeniul „Științe ale educației”, precum și ale OLSDI.						
Legendă. Culoarea verde indică situație bună, culoarea galbenă – satisfăcătoare, culoarea roșie – nesatisfăcătoare; săgeata în sus – situația s-a îmbunătățit, săgeata orizontală – situația a rămas aceeași, săgeata în jos – situația s-a înrăutățit comparativ cu anul precedent.						

Conform rapoartelor prezentate de instituțiile publice de învățământ superior și profesional tehnic, numărul absolvenților programelor de studii acreditate în domeniul *Științe ale educației*, promoția 2023, cu finanțare de la bugetul de stat constituie 915 persoane, după cum urmează:

- ❖ 494 de absolvenți ai programelor de studii superioare de licență (ciclul I),
- ❖ 276 de absolvenți ai instituțiilor de învățământ profesional tehnic;
- ❖ 145 de absolvenți ai programelor de studii superioare de master (ciclul II),

Numărul absolvenților programelor de studii acreditate în domeniul *Educație/Științe ale educației*, promoția 2023, pe locuri cu finanțare din taxe de studii constituie 245 de persoane, după cum urmează:

- ❖ 106 de absolvenți ai programelor de studii superioare de licență (ciclul I),
- ❖ 139 de absolvenți ai instituțiilor de învățământ profesional tehnic.

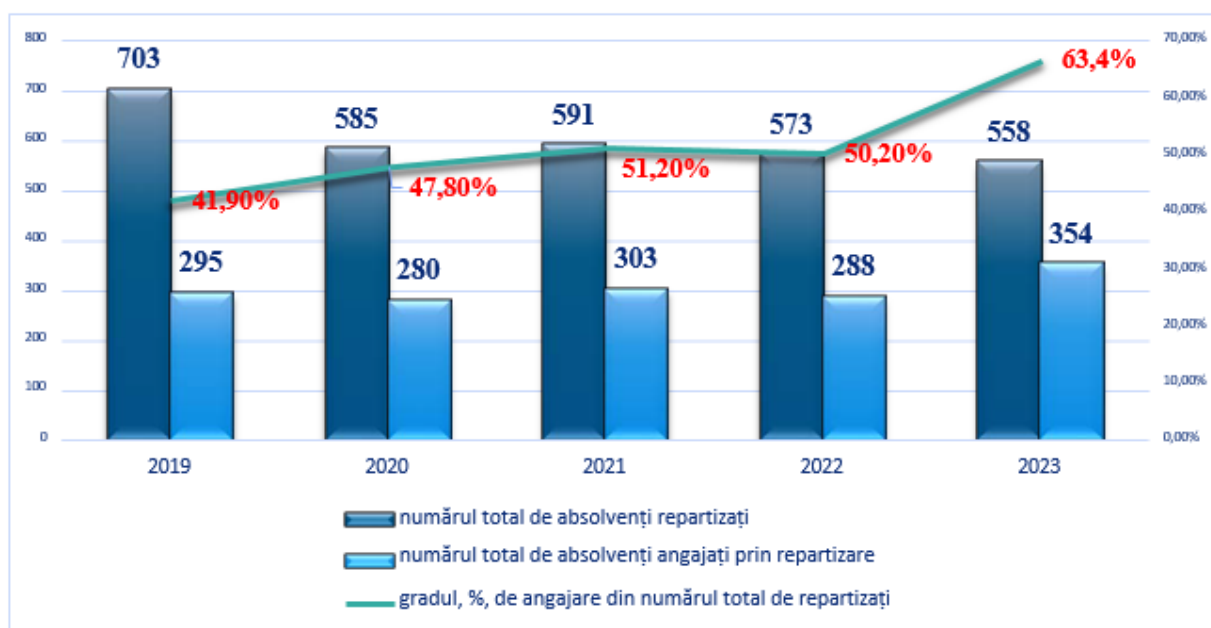
Pentru specialitățile: matematica, fizica, fizica/matematica, fizica/chimia, matematica/fizica, etc. cererea depășește de 70 – 90 de ori numărul de absolvenți la programele respective. Totodată, se atestă număr mic de absolvenți și la programele/disciplinele de conducător muzical, educator, educație fizică, educația muzicală, educația tehnologică/fizica, etc.

Conform datelor, numărul de absolvenți la programele de studii/specialitățile acreditate din domeniul *Științe ale educației* este în scădere.

Absolvenții programelor de studii superioare și *profesional tehnice postsecundare și postsecundare nonterțiare* în domeniul *Științe ale educației* sunt repartizați în câmpul muncii după specialități în conformitate cu oferta Ministerului și/sau a autorităților administrației publice locale, fiind obligați să lucreze trei ani în instituțiile de învățământ în care au fost repartizați. Astfel, în anul 2023, din numărul total de **915** absolvenți ai programelor de studii superioare și profesional tehnice în domeniul „Științe ale educației”, au fost **repartizați în instituții de învățământ 558 (sau 61%)**, dintre care:

- **320 (sau 57%)** de absolvenți din instituțiile de învățământ superior, indicator în ușoară scădere față de cel din 2022, și
- **238 (sau 43%)** de absolvenți din instituțiile de învățământ profesional tehnic, indicator în ușoară creștere față de cel din 2022.

Evoluția procesului de Repartizare vs Angajare, în perioada anilor 2019 – 2023

Totodată, datele denotă că alții circa 50% dintre absolvenții bugetari nu s-au încadrat în instituțiile de învățământ, contrar prevederilor contractuale care stipulează că, studentul este obligat să restituie la bugetul de stat, în cazul neprezentării la locul de muncă conform repartizării, cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția de învățământ.

Constatăm că, în situația în care absolvenții bugetari nu se încadrează în câmpul muncii conform repartizării, instituțiile de învățământ general nu sunt asigurate cu personal didactic, deși din contul bugetului de stat s-au alocat resurse bugetare pentru pregătirea profesională inițială a acestora.

- Abandonul profesional al cadrelor debutante

În anul bugetar 2023 și-au dat demisia până/imediat la expirarea termenului stabilit de trei ani efectiv lucrați în funcție didactică 35 de cadre didactice debutante angajate prin repartizare, dintre care: 12

(34%) au plecat din sistem în primul an de activitate didactică; 5 (14%) - în al doilea an de activitate didactică ; 0 debutanți au plecat în al treilea an de activitate didactică, iar 18 debutanți sau 52% au plecat din școală imediat la expirarea termenului de 3 ani.

În anul bugetar 2023 și-au dat demisia până/imediat la expirarea termenului stabilit de trei ani efectiv lucrați în funcție didactică 35 de cadre didactice debutante angajate prin repartizare, dintre care: 12 (34%) au plecat din sistem în primul an de activitate didactică; 5 (14%) - în al doilea an de activitate didactică ; 0 debutanți au plecat în al treilea an de activitate didactică, iar 18 debutanți sau 52% au plecat din școală imediat la expirarea termenului de 3 ani. În anul bugetar 2023 doar un singur cadru didactic angajat prin repartizare a ieșit din sistem în primul an după expirarea termenului de 3 ani efectiv lucrați în funcție didactică.

În anul bugetar 2022 și-au dat demisia până/imediat la expirarea termenului stabilit de trei ani efectiv lucrați în funcție didactică 30 de cadre didactice debutante angajate prin repartizare, dintre care: 13 (43%) au plecat din sistem în primul an de activitate didactică; 8 (27%) - în al doilea an de activitate didactică ; 0 debutanți au plecat în al treilea an de activitate didactică, iar 9 debutanți sau 30% au plecat din școală imediat la expirarea termenului de 3 ani. În anul bugetar 2022 doar un singur cadru didactic angajat prin repartizare a ieșit din sistem în al doilea an după expirarea termenului de 3 ani efectiv lucrați în funcție didactică.

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv (de ex., Programele USAID, UNICEF etc.).

BM

- Cu sprijinul Băncii Mondiale în școli au ajuns 5020 de laptopuri.

UNICEF

- Au fost create în cadrul instituțiilor de învățământ a 69 de laboratoare dotate cu 1010 laptopuri pentru asigurarea accesului la studii de calitate pentru copiii din familiile refugiate din Ucraina;
- Au fost dezvoltate și dotate 65 Laboratoare digitale în școli (EduTechLab)
- A fost lansat un program pilot pentru școlile din Cahul și Ungheni, menit să consolideze utilizarea practicilor inovative de predare și învățare centrate pe elev prin integrarea tehnologiilor digitale este lansat în cadrul Programului EU4Moldova: Regiuni-cheie, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UNICEF Moldova și PNUD Moldova. Programul pilot este lansat în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și ATIC. Totodată, un curs complex, concentrat pe utilizarea instrumentelor digitale în procesul de predare interactivă, centrată pe elev, urmează a fi dezvoltat. Cursul va fi accesibil online pentru toate cadrele didactice din Republica Moldova. Valoarea totală proiectului este de cca 110,000 EUR și este finanțat de Uniunea Europeană.

ATIC, Tekwill

- au fost lansate 35 de laboratoare, altele 65 au fost lansate în parteneriat cu UNICEF (EduTech Labs).
- Au fost instruiți peste 1000 de profesori la 9 discipline opționale, și sunt beneficiari peste 70 000 de elevi din circa 390 de școli.
- Tekwill În Fiecare Școală anual organizează concursul Tekwill Junior Ambassadors. În cadrul competiției, elevii sunt invitați să dezvolte, în echipe produse și proiecte cu impact real pentru comunitate prin folosirea abilităților digitale, IT, noi acumulate. Anul acesta au fost înregistrați în jur de 706 de elevi (430 de echipe).

Proiectul Clasa Viitorului

Activitățile proiectului Clasa Viitorului pentru 2023 au fost implementate de Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” cu suportul Proiectului Tehnologiile Viitorului, finanțat de **USAID, Suedia și Marea Britanie, Junior Achievement Moldova și Fondul Western NIS Enterprise Fund.**

Beneficiari școlile din rețeaua Clasa Viitorului:

- 61 de școli au fost selectate pentru a beneficia de dotări în cadrul proiectului Clasa Viitorului, deschiderea laboratoarelor.
- 110 școli au fost selectate pentru dotări cu noi seturi de robotică, 62 sunt instituții care participă pentru prima oară în cadrul Programului Național de Studiere a Roboticii Educaționale, 48 sunt școli care au un club de robotică deja.
- 123 școli au primit licențe pentru platforma Mozaweb (software educațional cu conținut interactiv) pentru o perioadă de 1 an.

Beneficiari profesori:

- 80 de profesori și reprezentanți ai școlilor din rețeaua FCL au participat la vizite de studiu în Estonia (octombrie – decembrie 2023).
- 598 profesori au fost instruiți în cadrul programelor Centrului Național de Inovații Digitale în Educație Clasa Viitorului, dintre aceștia: 272 de profesori au beneficiat de subvenționare pentru cursurile de formare continuă, iar 144 de profesori și antrenori de robotică au beneficiat de subvenții pentru instruirile pe utilizarea LEGO SPIKE.
- 10 profesori au fost selectați Ambasadori Digitali în cadrul concursului organizat de CNIDE Clasa Viitorului.

Beneficiari elevi:

- 426 elevi au participat la competițiile FIRST LEGO League Challenge și 345 de elevi la ediția Explore 2023 a competiției.
- 318 elevi au participat la competițiile SumoBot (trei ediții).

IUCOSOFT

Cu suportul companiei **IUCOSOFT**, a fost elaborat și aprobat curriculum la disciplina opțională „Programare Java Distractivă”. Din Septembrie 2023, această disciplină este predată în 35 de instituții de învățământ primar și secundar din Republica Moldova, cu suportul complet oferit de echipa IUCOSOFT care include:

- materiale de suport online: suport teoretic, lecții video, teste de exersare și evaluare, sarcini individuale, rezolvări, cod sursă a proiectelor, chat, forum etc. Suportul dat a fost oferit la toți profesorii și la toți elevii care studiază disciplina opțională în anul 2023-2024;
- training-uri săptămânale de formare, pentru cadrele didactice care predau elevilor disciplina respectivă în anul de studiu 2023-2024;
- suportul didactic (carte) „Programare Java Distractivă” pentru profesori.

Parteneriatul cu Republica Coreea

- În anul 2023, Oficiul Special Guvernamental pentru Educație al Provinciei Jeju din Republica Coreea a oferit o donație de 150 de computere și a asigurat formarea a 19 cadre didactice de Informatică în R.Coreea.

Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Consiliul European, UNFPA și Universitatea Pedagogică Zurich

În conformitate cu Memorandumul de colaborare între Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Consiliul European, UNFPA și Universitatea Pedagogică Zurich pentru perioada 2023 – 2026, în cadrul Programului „*Educație pentru democrație în Republica Moldova*” (semnat la Chișinău pe 6 martie 2023) care are drept scop consolidarea realizărilor obținute în cadrul programului „*Moldova: Promovarea Implicării Civice Active*” desfășurat în perioada 2019-2022 și de a contribui la o societate moldovenească incluzivă, pașnică și democratică, cu cetățeni implicați, În acest sens în anul 2023 activitățile desfășurate au vizat următoarele dimensiuni:

Pe partea de curriculum:

- *Metodologia de monitorizare a implementării curriculumului la disciplina reconceptualizată Educație pentru societate* a fost pilotată în 700 instituții de învățământ. În baza rezultatelor pilotării și propunerilor acest document a fost definitivat pentru a fi pus în aplicare de către administrațiile instituțiilor de învățământ și specialiștii cu funcții de monitorizare delegate în vederea măsurării eficienței politicilor educaționale în domeniul educației privind drepturile omului, cetățeniei democratice și a interculturalității în învățământul general și îmbunătățirea calității demersului didactic la Educația pentru societate. **Metodologia a fost aprobată** prin ordinul MEC nr.1511 din 22 noiembrie 2023. În 2024, cu suportul Consiliului European, vor fi instruite cadrele de conducere din toate instituțiile de învățământ și profesorii de Educație pentru societate privind implementarea Metodologiei.

- În 2023, au fost consolidate politicile naționale și cadrul metodologic privind implementarea disciplinei Educație pentru societate prin evaluarea impactului disciplinei Educație pentru societate după cinci ani de implementare graduală (în cadrul conferinței naționale din 12 mai 2023), prin organizarea atelierelor online de feedback pentru elevi și cadre didactice referitoare la desfășurarea procesului educațional la disciplina Educație pentru societate (clasa a IX-a), prin elaborarea reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina Educație pentru societate în anul de studii 2023-2024, prin revizuirea, tipărirea și distribuirea “Ghidului profesorului” (clasa a IX-a) în limba română și limba rusă etc.

- În 2023, a fost inițiat procesul de formare transdisciplinară a competențelor pentru cultură democratică: am studiat experiența Republicii Serbia în integrarea transdisciplinară a Cadrului de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică în învățământul general și primar și am proiectat asistența ulterioară oferită de proiect în procesul elaborării ghidurilor metodologice privind integrarea Cadrului de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică în disciplinele selectate din curricula națională.

Pe partea de democratizare a comunităților școlare:

Procesul de pilotare a *Ghidului de guvernare democratică a școlii* (pilotat 2 ani în 49 de instituții) a finalizat cu aprobarea prin ordinul MEC nr. 1673/2023. În baza rezultatelor pilotării ghidul este pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2024, cu suportul CoE care a reușit să elaboreze o culegere de bune practice privind aplicarea ghidului. În urma pilotării, a fost elaborată Culegerea de bune practici, care vine să completeze misiunea *Ghidului metodologic Guvernarea democratică a școlii în Republica Moldova* de a oferi modalități practice prin care poate fi dezvoltată și îmbunătățită participarea părților interesate, reglementată prin mai multe documente normative, inclusiv Codul Educației. În următorii doi ani, 40 de instituții de învățământ vor beneficia de suport continuu, inclusiv formare, mentorat, schimb de experiență în procesul implementării comprehensive a *Ghidului de guvernare democratică a școlii*.

Următorul nostru obiectiv strategic este integreze transdisciplinară a *Cadrului de Referință al Competențelor pentru Cultură Democratică* într-o serie de discipline școlare obligatorii în învățământul general și primar.

Inspectoratul General al Poliției și PH International

- *Memorandumul dintre Ministerul Educației și Cercetării, Inspectoratul General al Poliției și PH International*, în cadrul Programului de Socializare juridică în Școlile din Republica Moldova (semnat la Chișinău pe 22 septembrie 2022)

În acest sens a fost asigurată în 160 școli implementarea disciplinei școlare opționale *Educație pentru socializare juridică* (disciplină care conform formatului curricular este predată sincron la clasă de către un cadru didactic și un angajat al poliției),

A fost organizat concursul de pentru elevi „Ambasadorii Siguranței” în care au fost examinate proiectele prezentate din 30 de instituții cu referire la activități pentru un mediu școlar sigur în instituția de învățământ, selectate 18 echipe.

A fost desfășurată Conferința Națională „Parteneriatul dintre școală și poliție în educația juridică a tinerilor cetățeni” (13 decembrie 2023) în cadrul căreia instituțiile statului și cadrele didactice participante au menționat despre importanța culturii juridice în formarea cetățenilor responsabili și rolul școlii și parteneriatelor în acest proces.

A fost desfășurat concursul „Ambasadorii Educației Juridice” destinat comunităților educaționale din instituțiile de învățământ în care se studiază disciplina opțională *Educație pentru socializare juridică* în care au participat 15 echipe.

Au fost elaborate culegeri de proiecte didactice privind promovarea culturii juridice în învățământului formal (https://mecc.gov.md/sites/default/files/culegere_proiecte_transdisciplinare_compressed.pdf) și non-formal (https://mecc.gov.md/sites/default/files/culegere_activitati_extrascolare_13072023.pdf) ce oferă cadrelor didactice modalități de abordare trans-disciplinară a educației juridice prin elaborarea

Curtea Constituțională și Consiliului Europei

- *Memorandumul dintre Ministerul Educației și Cercetării, Curtea Constituțională și Consiliului Europei*, privind educația constituționalismului (semnat la Chișinău pe 25 septembrie 2023) conform căruia 275 de elevi din 11 licee din Republica Moldova pe parcursul anului de studii vizitează Curtea constituțională unde sunt organizate ședințe informative despre rolul Curții Constituționale în statul de drept .

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.).

1) Creșterea numărului de absolvenți ai facultăților pedagogice care se angajează în sistemul educațional - până la 500 anual

- Introducerea mediei de admitere de cel puțin „7” la facultățile de profil pedagogic
- Majorarea burselor studenților la pedagogie până la salariul minim pe economie (în funcție de media de admitere și rezultatele academice la finele anului de studii)
- Racordarea valorii indemnizației pentru tinerii specialiști la deficitul de cadre la o anumită disciplină și deficitul de cadre într-o anumită regiune

- Introducerea obligativității de a preda la clasă din anul II de studii, cu achitarea acestor ore
- Supliment salarial pentru tinerii specialiști care demonstrează competențe adiționale (limbă străină, competențe digitale, certificate internaționale sau altele)
- Centralizarea la Minister a procesului de repartizare a absolvenților facultăților pedagogice
- Obligatorietatea de a se încadra într-o instituție pentru a beneficia de master gratuit

2) Creșterea calității predării prin susținerea profesorilor care activează deja în sistem

- Crearea Institutului Național pentru Educație și Leadership și constituirea unei rețele naționale de 1000 de mentori
- Acoperirea costurilor de formare profesională și recalificare pentru cel puțin 3000 de cadre didactice
- Revizuirea formulei de finanțare per elev și acoperirea separată a costurilor pentru gradele didactice
- Promovarea profesiei pedagogice și protejarea profesorilor de orice formă de violență
- Debirocratizarea și digitalizarea proceselor din instituțiile de învățământ

3) Creșterea accesului elevilor la educație de calitate

- Procurarea a cel puțin 100 de unități de transport pentru transportarea copiilor la școlile de circumscripție
- Implementarea unui program de suport pentru familiile din mediul rural care aleg de sine stătător o școală mai performantă pentru copiii lor
- Dotarea a cel puțin 300 de instituții de învățământ cu calculatoare, laboratoare digitale și alte echipamente performante
- Asigurarea a cel puțin 90% din instituțiile de învățământ cu blocuri sanitare în interior
- Dotarea școlilor cu echipamente asistive și creșterea accesului la servicii incluzive pentru copiii cu cerințe educaționale speciale

4) Crearea unor comunități educaționale mai democratice, transparente și participative

- Aprobarea unui nou regulament al consiliului elevilor și implementarea unui program de granturi mici
- Implementarea bugetării participative
- Înăsprirea sancțiunilor pentru colectarea ilegală a plăților informale și reglementarea unui mecanism de donații voluntare, transparente și anonime, administrat de instituțiile de învățământ conform unui regulament strict.

DEZVOLTAREA SEGMENTULUI FORMĂRII CONTINUE ȘI ATESTĂRII CADRELOR DIDACTICE

1. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora.

În domeniul învățării pe tot parcursul vieții, în anul 2023 au fost:

- dezvoltate, evaluate și autorizate provizoriu/acreditate 154 programe de formare continuă;
- create 5 Centre noi de validare a competențelor profesionale;
- dezvoltate și prestate servicii de validare a competențelor profesionale în 92 meserii și specialități noi din domeniile: agricultură, vinificație, alimentație publică, turism, economie, finanțe, educație artistică;
- certificate competențele profesionale pentru 466 de cetățeni.

Centrele de validare contribuie la certificarea competențelor profesionale dobândite la locul de muncă sau în diferite contexte de educație nonformală și informală și contribuie la angajarea specialiștilor în câmpul muncii.

1. A fost aprobată Metodologia de elaborare a programelor de formare profesională a adulților și a curriculumului în cadrul învățării pe tot parcursul vieții, care vine în suportul prestatorilor de servicii de educație în vederea conceptualizării și elaborării programelor de formare a adulților.

2. A fost asigurată sincronizarea procesului de evaluare a cadrelor cu procesul de atestare prin modificarea și aprobarea:

- Regulamentului de atestare a cadrelor de conducere în învățământul general și profesional tehnic
- Regulamentului de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general

3. Procesul de atestare a cadrelor didactice și de conducere

Anul	Grade didactice/manageriale conferite/ confirmate			Total cadre didactice/manageriale deținătoare de grade didactice/manageriale
	doi	întâi	superior	
2019	5356	1079	367	6802
2020	5165	1258	405	6828
2021	6453	1748	565	8766
2022	6628	2020	662	9310
2023	5398	1479	551	7428
Total	29437	7076	2206	38719

2. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv (de ex., Programele USAID, UNICEF etc.).

Programul național „Investim în profesori”

- Instruiți peste 3000 de cadre didactice din 91 de instituții de învățământ din toată țara;
- Implicați 6 prestatori de servicii de formare cu programe acreditate;
- Suma proiectului 6 milioane lei;

Program de Recalificare a cadrelor didactice

- Instruiți peste 800 de cadre didactice la 13 programe acreditate;
- Suma proiectului 4 milioane lei.

3. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.).

Programul național „Investim în profesori”

- Instruire peste 4000 de cadre didactice;
- Instruire peste 3000 de educatori;
- Activități de comunicare și instruire pentru cadre didactice alolingvi - 1 milion de lei;
- Instruire pentru cadre de conducere - 1 milion de lei;
- Suma proiectului 16 milioane lei;

Program de Recalificare

- Instruiți peste 1200 de cadre didactice la 16 programe acreditate;
- Suma proiectului 6 milioane lei.

ACTIVITATEA AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU CURRICULUM ȘI EVALUARE**C. Învățământul gimnazial**

1. Date statistice cu privire la evoluția rezultatelor examenelor naționale de absolvire a gimnaziului

Anul	Numărul candidaților admiși	Numărul candidaților care au promovat examenul	Numărul candidaților respinși	Nota medie
2021	29363	29159	204	6,86
%		99,31%	0,69%	
2022	29544	29185	359	6,83
%		98,78%	1,22%	
2023	28965	28573	392	6,78
%		98,65%	1,35%	

2. Descrierea succintă a principalelor programe implementate și asistența recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv:

Anul	Programul implementat	Rezultatul obținut	Parteneri care au susținut implementarea programului
2021	Testarea pe eșantion PISA 2022	Testarea pilot organizată și desfășurată conform tuturor standardelor internaționale.	Banca Mondială prin Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM)
2022	Testarea de bază PISA 2022	Testare de bază organizată și desfășurată conform tuturor standardelor internaționale. La testarea au participat circa 6800 de elevi din 275 de instituții de învățământ din toate raioanele/municipiile republicii.	Banca Mondială prin Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM)
2022	Program de formare privind dezvoltarea sistemului de evaluare în învățământul general	Au fost instruiți și certificați circa 800 de cadre didactice din toate raioanele/municipiile republicii, care participă în procesul de evaluare a examenelor naționale de absolvire a gimnaziului.	Banca Mondială prin Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM)

3. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024:

- Implementarea planului de acțiuni privind asigurarea integrității examenelor naționale de absolvire a gimnaziului.
- Organizarea și desfășurarea testării pe eșantion PISA 2025.
- Organizarea și desfășurarea activităților de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte.
- Organizarea și desfășurarea **Olimpiadei Europene de Informatică pentru Juniori, ediția a 8-a, la care vor participa peste 30 de țări.**

D. Învățământul liceal

1. Date statistice cu privire la evoluția rezultatelor examenului național de bacalaureat (absolvenți ai clasei a XII-a din anul în care s-a desfășurat sesiunea de examen)

Anul	Numărul candidaților admiși	Numărul candidaților care au promovat examenul	Numărul candidaților respinși	Nota medie
2021	10914	10258	656	7,19
%		93,98%	6,02%	
2022	11070	10170	900	7,25
%		91,87%	8,13%	
2023	11587	10774	813	7,26
%		92,98%	7,02%	

2. Descrierea succintă a principalelor programe implementate și asistența recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv:

Anul	Programul implementat	Rezultatul obținut	Parteneri care au susținut implementarea programului
2022	Program de formare privind dezvoltarea sistemului de evaluare în învățământul general	Au fost instruiți și certificați circa 1500 de cadre didactice din toate raioanele/municipiile republicii, care participă în procesul de evaluare a examenului național de bacalaureat.	Banca Mondială prin Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM)
2022	Programul de formare pentru profesorii care predau disciplinele de examen din cadrul examenului național de bacalaureat elevilor clasei a XII-a.	Au fost instruiți și certificați circa 1000 de cadre didactice din toate raioanele/municipiile republicii, care predau disciplinele de examen din cadrul examenului național de bacalaureat elevilor clasei a XII-a.	Banca Mondială prin Proiectul Reforma Învățământului în Moldova (PRIM)
2021	Activități de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte	21 de olimpiade și concursuri republicane organizate. Echipe naționale delegate la 16 concursuri și olimpiade regionale și internaționale. Numărul de medalii și premii speciale obținute – 42	
2022	Activități de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte	21 de olimpiade și concursuri republicane organizate. Echipe naționale delegate la 16 concursuri și olimpiade regionale și internaționale.	

		Numărul de medalii și premii speciale obținute – 51	
2023	Activități de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte	21 de olimpiade și concursuri republicane organizate. Echipe naționale delegate la 16 concursuri și olimpiade regionale și internaționale. Numărul de medalii și premii speciale obținute – 52	

3. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024:

- Organizarea și desfășurarea examenului național de bacalaureat.

HG 1002/2023¹ pentru aprobarea Regulamentului privind activitățile de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte în învățământul general. **A fost majorată cu 100% valoarea premiilor acordate elevilor și profesorilor animatori** ai acestora pentru rezultatele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor republicane, regionale și internaționale. De asemenea au fost majorate cu circa **67% normele de remunerare** a persoanelor implicate **în activitățile de evaluare** în cadrul olimpiadelor și concursurilor republicane, a persoanelor implicate **în elaborarea probelor de concurs** pentru olimpiadele regionale/internaționale care se desfășoară în Republica Moldova. Au fost majorate cu **50% alocațiile zilnice de alimentare a participanților** la taberele de pregătire a loturilor olimpice naționale, centrele de pregătire a elevilor capabili de performanțe înalte la nivel republican. **Suplimentar din bugetul de stat au fost alocate cca 3700,0 mii lei.**

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL TEHNIC

1. Date statistice/administrative (în cifre)

ÎPT secundar										
	Aprobat conform Legii Butetului de stat	Pentru realizarea programelor de studii			Finanțare complementară + Finanțare prin proiecte	Burse	Cămin			Alimentație
		Costul tuturor programelor	Nr. total de elevi bugetari	Rata națională						
2019	434.405,00	283.934,00	14456	14.300,00		61.423,50	51.998,10			36.049,40
2020	471.075,00	304.737,10	14714	17.800,00	7.904,50	60.562,60	56.677,30			37.593,60
2021	473.934,20	309.438,80	13977	18.900,00	9.285,30	62.961,00	54.314,30			38.020,10
2022	474.289,00	308.859,90	14294	18.500,00	9.265,80	67.018,70	54.105,60			37.338,40
2023	601.669,00	390.720,80	13813	22.801,30	18.460,80	65.190,70	78.664,10			39.953,80
2024	584.884,30	390.566,50	13300	23.700,00	1.882,00	68.632,50	79.598,40			43.454,90

ÎPT post-secundar										
	Aprobat conform Legii Butetului de stat (mii lei)	Pentru realizarea programelor de studii			Finanțare complementară + Finanțare prin proiecte, lei	Burs (mii lei)	Cămin (mii lei)	Bursa președintelui, bursa romilor din anul 2024 (mii lei)	Cadru Național al Calificărilor (mii lei)	Investiții (mii lei)
		Costul tuturor programelor (mii lei)	Nr. total de elevi bugetari	Rata națională						
2019	390.524,40	225.324,30	9256	16.000,00		44.222,60	31.637,80			
2020	410.943,30	236.792,00	8744	23.064,00	6.018,93	44.014,60	31.891,00			
2021	407.151,10	286.114,00	8807	27.616,00	7.720,98	72.745,10	32.134,80			
2022	405.467,40	287.399,00	8878	27.394,00	15.126,10	44.757,10	32.027,00	58,00	100,00	26.000,00
2023	606.451,30	516.494,10	11.632	31.914,00	18.608,60	68.409,10	65.077,50	71,50	365,90	14.383,08
2024	595.561,70	452.274,80	11.635	29.300,00	4.182,56	73.919,00	63.491,50	295,30	470,00	3.000,00

1. Informații despre învățământul profesional tehnic.

În anul 2023 rețeaua instituțiilor de învățământ profesional tehnic a fost alcătuită din 88 de instituții, dintre care 13 centre de excelență, 37 de colegii și 38 de școli profesionale, iar numărul de elevi înmatriculați în anul de studii 2023/24 a fost de 16,0 mii de persoane, dintre care 10,2 mii - cu finanțare bugetară. Numărul total de elevi constituie 46,1 mii de persoane, dintre care 27,1 mii - cu finanțare bugetară, procesul educațional fiind asigurat de 3,6 mii cadre didactice.

Învățământul profesional tehnic **secundar** a fost organizat în 5 centre de excelență și 38 de școli profesionale (cu 3 instituții mai puține, față de începutul anului de studii precedent). Numărul de elevi constituie 13,9 mii de persoane, în scădere cu 3,5% față de anul de studii 2022/23.

În anul 2023 numărul absolvenților a constituit 5,4 mii de persoane, în scădere cu 3,2% comparativ cu anul precedent. Din totalul de absolvenți, ponderi mai mari revin celor care au obținut calificări în următoarele meserii: inginerie și activități ingineresti (40,8%), fabricare și prelucrare (17,5%), arhitectură și construcții (17,9%), servicii personale (14,3%).

Învățământul profesional tehnic **postsecundar** este organizat în 13 centre de excelență și 37 de colegii (cu 1 instituție mai mult, față de anul de studii precedent). Numărul de elevi constituie 32,3 mii de persoane, în creștere cu 2,2% față de anul de studii 2022/23.

În anul 2023 numărul absolvenților a constituit 6,5 mii de persoane, în creștere cu 3,0% comparativ cu anul precedent. Cele mai mari ponderi de absolvenți se regăsesc în următoarele domenii generale: inginerie, prelucrare și construcții (26,7%), afaceri, administrare și drept (20,2%), sănătate și asistență socială (17,2%), TIC (10,9%) și servicii (9,6%).

Învățământul dual este realizat în 30 de instituții de învățământ profesional tehnic în parteneriat cu circa 140 de unități economice pentru un număr de circa 1700 de elevi, dintre care 1000 înmatriculați în anul de studii 2023/24.

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora.

În perioada de referință principalele elemente de reformă în învățământul profesional tehnic a vizat:

1) Elaborarea și dezvoltarea cadrului normativ privind realizarea **învățământului dual**. În acest sens fiind aprobate următoarele acte normative:

a) Hotărârea Guvernului nr. 97/2023 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, prin care:

- s-a instituit Registrul unităților în învățământul dual în baza Sistemului informațional de management în educație (SIME). Astfel în cadrul a fost dezvoltat *Modul Registrul unităților în învățământul dual*, care în prezent se pilotează și urmează a fi implementat din 1 septembrie 2024;

- au fost aprobate Criteriile privind conformitatea unității pentru participare la procesul de formare profesională prin învățământ dual. În conformitate cu acestea Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova a aprobat *Metodologia de verificare a conformității unității* în baza căreia au fost verificate 126 de programe din cadrul 92 de unități economice, iar certificatul de conformitate a fost eliberat pentru 48 de unități;

- a fost aprobat *Regulamentul privind modul de compensare a cheltuielilor unităților în învățământul dual*. În conformitate cu acestea Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului a dezvoltat formularul de aplicare pentru unitățile economice în vederea solicitării compensării costurilor suportate în realizarea învățământului dual. Astfel, în perioada 1 august – 15 septembrie 2023 au fost depuse dosare de către 29 de unități economice și acceptate pentru compensare 26 dintre ele în sumă de circa 3.5 mil. lei.

b) Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 326/2023 prin care s-a aprobat:

- *Ghidul practic de elaborare și perfectare a contractului de formare profesională în învățământul dual* – servește drept suport metodologic pentru unitățile economice, elevii din învățământul dual și instituțiile de învățământ în vederea perfectării contractului de formare profesională în învățământul dual care este semnat între unitatea economică și elev.

- *Ghidul practic de elaborare și perfectare a acordului de cooperare în învățământul dual* – servește drept suport metodologic pentru unitățile economice și instituțiile de învățământ profesional tehnic în vederea perfectării Acordului de cooperare în învățământul dual care se semnează între unitățile economice și instituțiile de învățământ profesional tehnic.

În vederea promovării învățământului dual, pe parcursul anului 2023 au fost organizate 8 ateliere de informare a agenților economici cu privire la oportunitățile de realizare a învățământului dual. În cadrul atelierelor au fost informați peste 250 de antreprenori.

2) Analiza costurilor instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Astfel, în anul 2022 de către minister a fost realizată o amplă analiză a costurilor instituțiilor de învățământ profesional tehnic și drept urmare a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 628/2023 *cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic*, care stabilește modul de alocare, pentru instituțiile publice de învățământ profesional tehnic, a finanțării pentru formarea profesională, în conformitate cu Planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii și specialități.

3) A continuat consolidarea capacităților centrelor de excelență, iar din anul 2023 a fost alocate mijloace financiare de circa 1 mln de lei pentru formarea a peste 600 de cadre didactice în 8 centre de excelență.

4) S-a inițiat procedura de consolidare a rețelei instituțiilor de învățământ profesional tehnic. În acest sens prin:

a) Hotărârea Guvernului nr. 793/2022 a fost aprobat din 1 ianuarie 2023 Ministerul Educației și Cercetării în calitate de fondator pentru 8 instituții de învățământ profesional tehnic subordonate anterior Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare;

b) Hotărârea Guvernului nr. 793/2023 au fost lichidate: Școala Profesională din Cimișlia, Școala Profesională din Drochia, Școala Profesională din Călărași.

5) Printre alte măsuri de reformă se enumeră și:

a) actualizarea Planului cadru prin Ordinul nr. 1003/2023;

b) alocarea de mijloace financiare prin prisma finanțării complementare în anul 2023 – de circa 36 mil lei;

c) elaborate și aprobate curricula, astfel circa 90% din programele de formare profesională din cele circa 220 de programe oferite de instituțiile de învățământ profesional tehnic sunt asigurate cu curricula;

d) modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1234/2018 în vederea majorării salariilor personalului de conducere (2022), inclusiv a coeficientului pentru gradul managerial; a maiștrilor instructori, metodiști bibliotecari (2023) a coeficientului pentru dirigenție (+ 3 clase în 2023).

3. Provocări/probleme principale ale segmentului.

Este de menționat că principalele provocări pe dimensiunea învățământului profesional tehnic se focusează pe:

1) Rețeaua supradimensionată a instituțiilor de învățământ profesional tehnic;

2) Laboratoare și ateliere insuficient de dotate și echipate pentru a asigura dezvoltarea abilităților practice a elevilor;

3) Necesitatea de a dezvolta resursa umană (cadrele didactice de specialitate și maiștri instructori, personalul de conducere);

4) Capacitate redusă a instituțiilor de a anticipa necesarul de forță de muncă în acord cu tendințele de dezvoltare a sectorului economic;

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv (de ex., Programele USAID, UNICEF etc.).

Pe dimensiunea învățământului profesional tehnic, principalele programe de suport sunt susținute de Austria, Germania, Elveția și Liechtenstein. În perioadă de referință au fost în derulare următoarele proiecte:

Proiectul ”Soluții pentru tineri (Solutions4YOUTH)” a fost lansat în octombrie 2023 având perioada de implementare până în 2027. Bugetul proiectului este de 1 068 250 EUR, dintre care contribuția ADA este de 961 600 EUR. Domeniile de intervenții: Obiectivul 1: Integrarea socio-profesională a absolvenților din ÎIPT este asigurată prin ajustarea și consolidarea abilităților, precum și furnizarea de ghidare în carieră relevantă în diferite etape ale parcursului lor educațional; Obiectivul 2: Competențele profesionale ale tinerilor, inclusiv ale femeilor și grupurilor vulnerabile, sunt dezvoltate și/sau reorientate prin creșterea flexibilității programelor de Educație și Formare Profesională; Obiectivul 3: Sunt elaborate noi posibilități pentru auto-angajare/activități antreprenoriale destinate femeilor și tinerilor (inclusiv grupurilor vulnerabile); Obiectivul 4: Promovarea egalității de gen în IPT – integrarea perspectivelor de gen pentru a combate normele culturale discriminatorii și practicile comunității.

Programul „EU4Moldova: Comunități Locale” este finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova. Perioada de implementare este ianuarie 2022-decembrie 2025. Una din componente ale proiectului vizează și susținerea învățământului profesional tehnic. Bugetul proiectului este de 1 348 000 Euro.

Domeniile de intervenții: Proiectarea și repararea acoperișurilor și altor lucrări în cămine și blocurile de studii ale instituțiilor implicate în proiect; Formarea cadrelor didactice privind utilizarea EMIS – Registrul Electronic și Agenda Electronica a Elevului pentru sistemul de IPT; formarea cadrelor didactice de specialitate în baza noilor calificări.

Proiectul: “Dezvoltarea abilităților de viață și a comportamentelor sănătoase în rândul elevilor din învățământul profesional tehnic pentru o mai bună pregătire de angajare în câmpul muncii” implementat de către Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) cu Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA) din fondurile Cooperării Austriece proiectului pentru Dezvoltare. Perioada de implementare: 01.12.2019 - 30.11.2023. Bugetul: 893.820. Domeniile de intervenție: Dotarea școlilor cu spații de învățare prietenoase tinerilor: achiziționarea de set de mobilier, laptop, televizor, dispozitive speciale de instruire pentru sala de clasă educațională prietenoasă tinerilor (1-2 seturi pentru fiecare din cele 12 instituții de învățământ profesional tehnic);

Proiectul UNFPA a fost extins pentru o nouă fază, având următoarea denumire: "Connecting youth with jobs through life skills development". Bugetul actual este de 2,209,830 euro. Perioada de implementare: Decembrie 2023- Noiembrie 2027.

Proiectul ”Consolidarea dreptului la muncă în Republica Moldova” finanțat de ADA și implementat de Consiliul Europei. Perioada de implementare decembrie 2022 – decembrie 2025. Buget 1.000.000 euro, dintre care contribuția ADA 900.000 euro. Una din activități constă în sportul acordat pentru 8 instituții de învățământ profesional tehnic.

Proiectul I-VET – Învățământul profesional tehnic incluziv în Republica Moldova. (Durata proiectului: 2018-2023). Bugetul anual de implementare a proiectului este de 26.000 euro.

Domeniile de intervenții: suport în implementarea învățământului profesional tehnic incluziv și în elaborarea cadrului legal corespunzător.

Proiectul COOP-NET – Rețelele de cooperare ale Centrelor de Excelență din Republica Moldova (Durata proiectului: 2021-2023). Domenii de intervenții: oferirea suportului în dezvoltarea unei rețele eficiente de cooperare între Centrele de excelență și instituțiile de învățământ profesional tehnic arondate. Beneficiari: 12 centre de excelență (3 persoane per instituție); 89 echipe manageriale ale ÎIPT (5 persoane per instituție).

Proiectul „MFC – Management for Change“ finanțat și implementat de Agenția Austriacă pentru Educație și Internaționalizare . Perioada de implementare: ianuarie 2020-decembrie 2023. Bugetul anual de implementare a proiectului este de 40.000 euro.

Domeniile de intervenție: Scopul proiectului: elaborarea unei oferte de formare continuă în domeniul managementului educațional, care să abordeze necesitățile și provocările actuale ale echipelor manageriale ale instituțiilor IPT și să le consolideze în activitatea lor.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.).

În acord cu Planul de acțiuni al MEC pentru anul 2024, principalele acțiuni se vor concentra pe:

1) Implementarea învățământului dual prin creșterea numărului de locuri oferite de către unitățile economice. Obiectivul țintă fiind de 2000 de elevi înmatriculați în anul de studii 2024-25. Totodată Regulamentul privind modul de compensare a cheltuielilor unității în învățământul dual, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 97/2023 urmează a fi revizuit.

2) aprobarea Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 425/2015;

3) aprobarea Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 853/2015.

4) Consolidarea rețelei instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Obiectivul țintă fiind 9 instituții reorganizate.

5) Elaborarea unui Pan de investiții în infrastructura instituțiilor de învățământ profesional tehnic;

6) Elaborarea și aprobarea a 10 standarde de dotare minimă a atelierelor/laboratoarelor IIPT;

7) Consolidarea capacităților centrelor de excelență, inclusiv prin organizarea și desfășurarea a 10 târguri de carieră;

8) Implementarea din 1 septembrie a catalogului electronic și excluderea catalogului școlar pe format hârtie;

9) Alinierea învățământului profesional tehnic la tendințele standardelor Uniunii Europene.

DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

1. Date statistice/administrative pe sector

Denumirea	2021		2022		2023		
	Executat, mii lei	Aprobat, mii lei	Precizat, mii lei	Executat, mii lei	Aprobat, mii lei	Precizat, mii lei	Executat, mii lei
Cheltuieli Invatamânt superior Ministerul Educației și Cercetării	649.177,3	669.686,7	745.234,1	741.095,8	857.423,7	895.048,9	883.502,7

În Republica Moldova funcționează 21 de instituții de învățământ superior, cu 3 instituții mai puțin față de anul de studii 2021-2022, ca rezultat al reorganizării prin fuziune a unor instituții de învățământ superior publice, inclusiv 13 instituții publice și 8 – private. În municipiul Chișinău sunt 17 instituții și câte 1 unitate în municipiile Bălți, Comrat, Cahul și Taraclia:

Conform rapoartelor statistice finale cu privire la organizarea și desfășurarea concursului de **Admitere – 2023**, elaborate de către comisiile de admitere instituționale și introduse în sistemul informațional la Centrul de Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație, în anul de studii 2023-2024, în învățământul superior:

- **la CICLUL I – LICENȚĂ** au fost înmatriculate 14972 de persoane mai mult cu 878, comparativ cu 2022 (în 2022 – 14094; în 2021 – 14 701; în 2020 – 15 547), după cum urmează: buget – 4599 (în 2022 – 4458; în 2021 – 4587; în 2020 – 4633) și la contract – 10373 (în 2022 – 9636; în 2021 – 10114, în 2020 – 10914). Avem o creștere a numărului de studenți atât la locurile cu finanțare din bugetul de stat (cu 141) cât și la cele cu taxă (cu 737).

- **la CICLUL II – MASTER** au fost înmatriculate 5148 de persoane mai puțin cu 75, comparativ cu 2022 (în 2022 – 5223; în 2021 – 5897); în 2020 – 5967): buget – 2744 (în 2022 – 2691; în 2021 – 3021, 2020 – 3095) și la contract – 2404 (în 2532; în 2021 – 2876, 2020 – 2875). Au fost acoperite mai multe locuri cu finanțare din bugetul de stat în raport cu anul precedent (cu 53) dar a scăzut mai mult interesul față de locurile cu taxă (cu 128).

Cei mai mulți studenți au fost înmatriculați în domeniul **business, administrare și drept** (37,9%), urmat de domeniul inginerie, tehnologii de prelucrare, arhitectură și construcții (11,7%) și educație (11,5%).

2. Principalele reforme și programe implementate

1. Comanda de Stat pentru învățământul superior (HG 468/2023) cu **8732** locuri bugetare în total pentru studii superioare de licență, master (**25% dintre acestea sunt pentru specialitățile pedagogice**); rezidențiat și secundariat clinic, precum și pentru cetățenii străini- pentru onorarea obligațiilor Republicii Moldova în cadrul contractelor bilaterale încheiate cu diferite țări, **prioritate acordându-le cetățenilor Ucrainei.**

A fost actualizat *Regulamentul-cadru privind organizarea admiterii la studii superioare de licență și studii superioare integrate pentru anul universitar 2023/2024*, aprobat prin **Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 458 din 15.05.2023**; au fost elaborate și aprobate **12 Ordine MEC.**

În context, având în vedere dezvoltarea în Republica Moldova a companiilor de creație, inclusiv cu investiții străine, a fost majorat numărul de locuri bugetare pentru **profesiile viitorului - Producție multimedia, Designul jocurilor și Animație**, dar și pentru domeniul **Tehnologiilor informației și comunicațiilor**, în limita numărului de locuri finanțate din bugetul de stat stabilit.

2. Actualizarea Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior (HG 700/2023), în scopul **gestionării eficiente și transparente a banilor publici, responsabilității publice, modernizării infrastructurii** instituțiilor de învățământ superior. Noile prevederi vizează consolidarea autonomiei universitare și eficiența utilizării fondurilor publice, măsurată în baza numărului de studenți echivalenți, indicatorilor de performanță, corelați cu realizările obiectivelor de politică publică, ce devine un imperativ în viziunea noilor sisteme moderne de finanțare. În acest context, sunt actualizate *Regulamentele privind finanțarea compensatorie și finanțarea complementară*, în urma aprobării modificărilor la Metodologia de finanțare a instituțiilor de învățământ superior publice.

În context, au fost colectate și prelucrate datele universităților pentru **finanțarea standard, compensatorie și complementară**, implicit stabilirea și distribuirea alocațiilor bugetare pentru anul 2024

Crearea condițiilor confortabile de trai în căminele studențești este una din prioritățile Ministerului Educației și Cercetării. În acest scop, au fost alocați suplimentar cca 20 mln lei, bani care au fost direcționați pentru reparații curente și renovarea unor cămine ale Universității de Stat din Moldova, Universității Tehnice a Moldovei, Academiei de Studii Economice din Moldova, Universității Pedagogice de Stat "Ion Creangă" din Chișinău, Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Urmare a discuțiilor și prezentării argumentate a solicitărilor universităților, s-a decis a aloca Universității de Stat din Moldova cca 4.200 mii lei pentru reparația acoperișului, tâmplăriei și procurării mobilierului în căminul studențesc nr. 1.

Universității Tehnice a Moldovei s-a decis a fi alocați 4.740 mii lei pentru efectuarea lucrărilor de renovare a căminului nr. 8, care vor cuprinde lucrări de schimbare a rețelelor electrice, rețelelor termice, dotare cu mobilier ș.a.

Academiei de Studii Economice din Moldova i-au fost alocați 4.740 mii lei pentru repararea căminului nr.2.

Universității Pedagogice de Stat "Ion Creangă" din Chișinău i-au fost alocați 4.740 mii lei care vor fi direcționați pentru termoizolarea, schimbarea tâmplăriei, repararea acoperișului și grupurilor sanitare din căminul nr. 4.

Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți i-au fost distribuiți 3.500 mii lei pentru reparația și termoizolarea căminului Olimp, care are o importanță socială, în el fiind amplasat Oficiul medical al universității.

Volumul alocațiilor bugetare pentru finanțarea complementară a instituțiilor de învățământ superior publice din subordinea Ministerului Educației și Cercetării pentru anul financiar 2023, a constituit peste 35 mln lei.

3. Completarea Nomenclatorului domeniilor și specialităților în învățământul superior (HG 360/2023) cu specialități noi, inclusiv, *Știința datelor, Tehnologii digitale în fabricație, Agrobusiness și dezvoltare rurală – specialități cheie și de viitor* pentru dezvoltarea progresivă a țării noastre. Aceste noi specialități vor crea oportunități pentru **inovație, dezvoltare rurală și avansare în era tehnologiilor digitale**; formarea specialiștilor calificați, capabili să inițieze și să dezvolte afaceri agricole în mediul rural, inginerie sau TIC, menite să susțină dezvoltarea sustenabilă din toate punctele de vedere (economic, ecologic, social și cultural); dezvoltarea abilităților antreprenoriale și a capacității de inițiere și gestionare a afacerilor; atragerea investițiilor și fondurilor alocate, inclusiv de UE pentru gestionarea afacerilor de succes în domeniul agricol etc.

4. Acordarea burselor de merit (Bursa Guvernului, Bursa Președintelui, Bursa Republicii) studenților din instituțiile de învățământ superior și elevilor din instituțiile de învățământ superior și

profesional tehnic în anul de studii 2023-2024 (**HG 701 și 702/ 2023**), în scopul susținerii **performanțelor academice ale tinerilor**, implicării acestora în soluționarea problemelor social-economice ale statului.

5. În aceeași ordine de idei, a fost elaborat proiectul de **dublare a burselor** pentru studenții de la specialitățile pedagogice, care a fost aprobat de Guvern la 06 decembrie curent (**HG 949 din 06.12.2023**). Astfel, cuantumul superior al burselor de studii de **3280 lei va fi oferită celor mai buni studenți, fiind de categoria I, cea mai mică bursă fiind de categoria III – 2200 lei.**

3. Provocări/probleme principale:

- Scăderea numărului de studenți pentru segmentul învățământului superior
- Migrarea profesorilor peste hotare și vârsta medie a cadrelor didactice pe segment peste media OECD
- Infrastructura subdezvoltată și resurse insuficiente pentru dezvoltare
- Capacități reduse ale resursei umane pentru dezvoltarea, stabilirea parteneriatelor și extinderii din perspectiva internaționalizării

4. Principalele proiecte sau asistență recepționată de la parteneri pentru domeniul respectiv (de ex., Programele USAID, UNICEF etc.).

În iunie 2023, a fost lansat **cel de-al doilea apel de propuneri de proiecte**, în cadrul Proiectului Învățământului Superior, finanțat de Banca Mondială, în cadrul cărora au fost propuse finanțări în valoare totală de peste 10,4 milioane de euro. La concursul de proiecte au participat instituțiile de învățământ superior publice, precum și colegiile pedagogice. Domeniile spre finanțare sunt: **științe ale educației, medicină, inginerie și activități inginerești, tehnologii ale informației și comunicațiilor, științe chimice, științe biologice, științe ale mediului, științe fizice, matematică și statistică, științe agricole, medicina veterinară.**

Universitatea de Stat din Moldova având 6 proiecte în valoare totală de 3,5 mln euro va implementa proiecte în:

- Digitalizarea educației-dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice (011)
- Practicum de fizică: Utilaje moderne și tehnologii avansate (053)
- Fortificarea abilităților practice ale studenților de la domeniile generale de studii 050 Științe chimice și 011 Științe ale educației (050)
- Modernizarea procesului didactic în domeniul științelor biologice, fizice și ale mediului în contextul rigorilor piețelor muncii (051)

Universitatea Tehnică a Moldovei a obținut proiecte și în domeniul *Științelor agricole și Medicină veterinară*, în total 4 proiecte cu o valoare totală de 3,5 mln euro.

- Platformă unificată pentru cercetare științifică și exploarare în date cu aplicații în educație (061)
- Consolidarea pregătirii fundamentale pentru formarea competențelor profesionale în inginerie, electronică, automatică și robotică ca răspuns la cerințele Industriei 4.0 (071)
- Modernizarea educației la facultatea Științe agricole, silvice și ale mediului consonant principiilor GREEN și ECO (081)
- Modernizarea educației clinice la Facultatea Medicină veterinară consonant principiilor One-World-One -Health (084)

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a obținut proiectul

- Consolidarea educației în cariera didactică pentru performanța profesională / EduPerformance în valoare de **1 176 000,00 euro.**

Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din domeniul Sănătate a obținut proiectul în valoare de 2 mln. Euro.

- Modernizarea și fortificarea educației prin cercetare în farmacie și medicină în cadrul USMF.

Un proiect a fost câștigat de **Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți** cu o valoare de 189 000,00 euro în domeniul ingineresc:

- Dezvoltarea procesului științifico-didactic în programele de studii din domeniul industriei auto/DEZPROAUTO.

Ca rezultat al implementării proiectelor aprobate vor fi renovate și dotate cu echipamente 52 de laboratoare și centre de cercetare, 67 de săli de curs, săli multifuncționale și alte spații de instruire, 18 centre didactice și de consiliere.

Ca rezultat al implementării proiectelor aprobate vor fi renovate și dotate cu echipamente 52 de laboratoare și centre de cercetare, 67 de săli de curs, săli multifuncționale și alte spații de instruire, 18 centre didactice și de consiliere.

Coordonarea și promovarea proiectelor de fortificare a capacităților instituțiilor de **Programul Erasmus +** Implementarea obiectivelor de integrare europeană a R. Moldova este asigurată și prin participarea activă a instituțiilor de învățământ din țară la o serie de Programe, oferite de Uniunea Europeană. Cel mai relevant în acest sens este **Programul Erasmus+**. Ministerul Educației și Cercetării colaborează îndeaproape cu Oficiul Național Erasmus + din Moldova pentru a promova Programul Erasmus + și pentru a sprijini participarea pe scară largă a instituțiilor de învățământ superior la Program. Oportunitățile Programului Erasmus + au fost mediatizate prin intermediul site-ului Ministerului, dar și în cadrul unor conferințe naționale, organizate de MEC în comun cu Oficiul Național Erasmus +. Este de menționat faptul că pentru buna promovare și implementare a Programului Erasmus + în R. Moldova, au fost purtate consultări cu Delegația UE în R. Moldova pentru menținerea prezenței entității juridice NEO – Asociația obștească ERASMUS+ în perioada 2022-2027, în cadrul noului Program Erasmus+, și reconfirmat actualul coordonator al Oficiului Național Erasmus+ în Republica Moldova.

În scopul consolidării cooperării, capacităților și mobilității prin intermediul programelor Uniunii Europene, sunt în curs de implementare 4 proiecte ERASMUS + în valoare de peste 3,5 mln euro:

- **Proiectul MHELM** dedicat leadershipului și managementului universitar;
- **Proiectul COMPASS** dedicat învățării pe parcursul vieții și formării continue în învățământul superior;
- **Proiectul COOPERA** dedicat învățământului superior dual;
- **Proiectul QFORTE** dedicat acreditării instituționale internaționale.

Oficiul Național Erasmus+ a organizat în anul 2022 un șir de evenimente de informare, mese

Pe parcursul anului 2022, au fost organizate 238 de mobilități externe ale studenților și 248 de mobilități externe ale profesorilor din Republica Moldova în universitățile europene.

La fel, au fost oferite 110 mobilități interne pentru cadre didactice de peste hotare și 27 de mobilități în Moldova pentru studenții străini.

5. Priorități și acțiuni planificate pentru 2024 ÎS

1. Majorarea cu 10% a proporției absolvenților de liceu care aleg o universitate din Republica Moldova

Investirea a cel puțin 500 de milioane de lei în dotarea și renovarea aulelor, clădirilor, căminelor universitare în următorul an

Lansarea programelor noi de formare profesională orientate spre profesiile viitorului

2. Majorarea cu 10% a ratei de angajare a absolvenților de licență

Introducerea unui mecanism de monitorizare a ratei de angajare a absolvenților prin integrarea sistemelor informaționale ale Ministerului Educației și Cercetării cu Casa Națională de Asigurări Sociale și alte registre de stat

Revizuirea curriculei universitare și racordarea acesteia la necesitățile pieței muncii, cu implicarea mediului de afaceri

Finanțarea adițională a universităților care asigură o rată mai mare de angajabilitate

3. Creșterea integrității academice

· Majorarea salariilor cadrelor universitare și acordarea dreptului universităților de a-și elabora propria grilă salarială

- Publicarea de două ori pe an a unei evaluări sociologice a integrității academice
- Implementarea unui soft național antiplagiat
- Ajustarea formulei de finanțare pentru a nu descuraja universitățile să evalueze obiectiv studenții
- Asigurarea calității studiilor în instituțiile private

4. Majorarea numărului de studenți străini și internaționalizarea universităților

· Elaborarea unui brand comun de țară pentru învățământul superior din Republica Moldova pentru promovarea instituțiilor pe plan internațional

- Finanțarea suplimentară a universităților care reușesc să atragă studenți străini
- Acordarea suportului pentru promovarea universităților
- Renovarea integrală a unui cămin universitar pentru studenții străini
- Valorificarea integrală a celor circa 1000 de burse Erasmus disponibile anual

1. Date statistice/administrative Sport 2021-2023

Din bugetul de stat pentru finanțarea federațiilor sportive naționale, în anul 2023 au fost alocate 63,300 000 lei
2024 au fost alocate 57 000 000 lei.

În anul 2023 au fost semnate 103 contracte de finanțare cu federațiile sportive din țară.

Ca progres și realizări obținute, menționăm că Republica Moldova a obținut 6 cote la Jocurile Olimpice de la Paris, Franța și 124 medalii la probe olimpice/paralimpice și 410 medalii la probe neolimpice în anul 2023.

Conform obligațiilor asumate față Uniunea Europeană, Republica Moldova urmează să desfășoare anual cel puțin 2 competiții sportive internaționale. Astfel, în anul 2023, Republica Moldova a găzduit următoarele competiții sportive:

- Campionatul European 65/85 cm și Campionatul Țărilor Balcanice la motocross;
- Campionatul European „Open” Masters la Pentatlon Modern 2023;
- Campionatul European de Haltere U15 - U17;
- Campionat Mondial 2023 WDSF PD World Championship Latin;
- Campionat European 2023 WDSF European Championship Youth Latin.

De asemenea, au fost realizate investiții pentru îmbunătățirea infrastructurii sportive și substanțelor necesare pentru desfășurarea antrenamentelor:

- Alocarea mijloacelor financiare pentru finalizarea reconstrucției Bazei sportive de canotaj din or. Vatra, al Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale (500 000 lei);
- Alocarea mijloacelor financiare pentru procurarea preparatelor nutritive și vitamine Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale (2 449 980 lei);
- Alocarea mijloacelor financiare pentru reparația pardoselii și schimbarea totală a trei saltele de lupte în sala sportivă de lupte greco-romane a Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale (479 789 lei);
- Alocarea mijloacelor financiare pentru procurarea covorului de lupte pentru sala de lupte greco-romane, Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale (317 750 lei);
- Alocarea mijloacelor financiare pentru procurarea mingilor și paletelor pentru Școala sportivă specializată de tenis de masă, or. Dubăsari (150 000 lei);
- Alocarea mijloacelor financiare pentru procurarea materialelor de construcții pentru finisarea lucrărilor Centrului medical de reabilitare pentru Școala sportivă specializată de tenis de masă, or. Dubăsari (80 000 lei).

2. Principalele reforme și programe implementate Sport 2023

În perioada 2022-2023 au fost efectuate amendamente la **Legea nr.330/1999 cu privire la cultura fizică și sport**. Aceste amendamente au permis majorarea considerabilă a burselor lunare pentru sportivii de performanță și s-a stabilit o formulă clară pentru stabilirea indemnizației viagere sportivilor de performanță și antrenorilor sportivilor de performanță, conform cerințelor Curții de Conturi și Biroului Național de Statistică.

De asemenea, au fost aprobate modificări la **Hotărârea Guvernului nr.642/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de calcul și de plată a indemnizației viagere antrenorilor sportivilor de performanță**. Conform modificărilor operate, antrenorii sportivilor de performanță pot beneficia anual de recalcularea indemnizației viagere asemenea ca sportivii de performanță.

Cu atât mai mult, au fost operate modificări la **Hotărârea Guvernului nr.639/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și de plată a bursei lunare sportivilor de performanță.**

Conform acestor modificări, sportivii de performanță care au ocupat locurile 1-16 la Campionatele Mondiale (seniori), 1-12 la Campionatele Europene (seniori), locurile 1-6 la Jocurile Mondiale Universitare vor beneficia de bursă lunară pentru doi ani dacă aceste competiții se desfășoară o dată la doi ani. Până în anul 2023 doar medaliații beneficiază de aceste drepturi;

Totodată, a fost aprobat Hotărârea Guvernului nr.22/2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul de finanțare a sportului de performanță conform criteriilor distincte. În acest sens a fost stabilită o metodologie de repartizare a alocațiilor în dependență de specificul federației sportive și a condițiilor de eligibilitate pentru anumite acțiuni.

De asemenea, a fost aprobat de Ministerul Educației și Cercetării Regulamentul pentru organizarea și funcționarea lotului național al Republicii Moldova și publicat în Monitorul Oficial. Regulamentul vizează stabilirea cadrului legal și organizatoric necesar pentru pregătirea, participarea și sprijinirea sportivilor la competiții sportive internaționale. Acest regulament va servi ca instrument de implementare și va oferi claritate cu privire la procedurile, responsabilitățile și criteriile specifice pentru pregătirea și participarea Lotului Național la competițiile internaționale. Acest lucru asigură echitatea și meritocrația în procesul de selecție.

3. Provocări/probleme principale Sport

- insuficiența finanțării programelor sportive;
- infrastructură sportivă slab dezvoltată ori învechită;
- numărul redus de persoane care practică sistematic un mod sănătos de viață prin activitate sportivă;
- numărul redus de cercetări fundamentale privind beneficiile pentru sportul de masă care ar spori cu mult durata vieții și pentru sportul de performanță;
- scăderea numărului de sportivi care obțin cote de calificare la Jocurile Olimpice.

5 . Priorități și acțiuni planificate pentru 2024 Sport

- aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare Sport 2030 și Programului de acțiuni privind implementarea acestuia;
- aprobarea proiectului Legii cu privire la cultura fizică și sport;
- modernizarea în continuare a infrastructurii sportive;
- contribuirea pentru obținerea cotelor sportivilor de performanță la Jocurile Olimpice din Paris, Franța și participarea cu succes al acestora.

Începând cu anul 2024, Republica Moldova este eligibilă pentru Erasmus + Sport care are două direcții principale;

- a) Parteneriate de cooperare;
- b) Consolidarea capacităților (capacity building)

Conform acestor federațiile sportive naționale, școlile sportive și asociațiile (cluburile) sportive în parteneriat cu alte structuri sportive din statele membre al UE pot elabora proiecte de finanțare la scară largă pentru dezvoltarea tuturor compartimentelor sportului.

DEZVOLTAREA DOMENIULUI TINERET

1. Date statistice/administrative pe sector

Bugetul anual alocat de către MEC pentru programele de tineret

Nr. d/o	Programul	Perioada		
		2021	2022	2023
1.	Programul național de asistență pentru dezvoltarea și consolidarea Consiliilor raionale/municipale ale tinerilor	1 143 769,00 lei	897 180,00 lei	512 450,00 lei
2.	Programul anual de granturi pentru organizațiile de tineret	6 644 096, 64 lei	5 746 597,00 lei	9 111 492,69 lei
3.	Programul „Capitala Tineretului”	1 449 662,00 lei (2 ani)	1 280 112,50 lei	1 311 910,00 lei
4.	Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret și Programului „Fondul comun privind dezvoltarea serviciilor pentru tineri, inclusiv pentru cei mai vulnerabili și consolidarea participării și implicării civice în rândul tinerilor în Republica Moldova”	19 500 000,00 lei	19 500 000,00 lei	6 106 846,06 lei
5.	Premiul Național pentru Tineret	172 000,00 lei	119 000,00 lei	392 250,00 lei

2. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora

1. *Programul național de asistență pentru dezvoltarea și consolidarea Consiliilor raionale/municipale ale tinerilor*

Programul de asistență pentru consolidarea și dezvoltarea Consiliilor Raionale/Municipale ale tinerilor are ca scop dezvoltarea capacității instituționale a structurilor reprezentative ale tinerilor. Programul vine să creeze un cadru favorabil pentru implementarea politicilor publice în domeniul tineret privind participarea tinerilor la viața publică, în special la procesul de luare a deciziilor la nivel local.

- ❖ 31 Consilii raionale/ municipale ale tinerilor, 109 Consilii locale ale tinerilor, 512 450,00 buget alocat de la ANT/ 4 luni de implementare

2. *Programul anual de granturi pentru organizațiile de tineret*

Programul este dedicat susținerii și dezvoltării sectorului de tineret din Republica Moldova, prin care se oferă suport logistic și financiar pentru realizarea inițiativelor, programelor și proiectelor de tineret, consolidând în acest mod cooperarea cu societatea civilă.

Programul are scopul de a dezvolta capacitățile umane și instituționale în cadrul sectorului de tineret, sporirea și stimularea culturii de participare civică și decizională în rândul tinerilor prin programe de instruire, capacitate, împuternicire a tinerilor și susținerea proiectelor de inovație socială și dezvoltare comunitară inițiate de către tineri.

- ❖ buget executat - 9 111 492,69 lei;
- ❖ peste 50 mii beneficiari (tineri, lucrători de tineret, reprezentanți ai organizațiilor de tineret, cadre didactice, reprezentanți ai administrației publice locale, părinți, reprezentanți ai sectorului privat etc.);
- ❖ 31 de unități administrativ-teritoriale de nivelul II acoperite cu proiecte, UTA Găgăuzia (U.T.A.G.) și Unitățile Administrativ-Teritoriale din Stânga Nistrului (U.T.A.N.)
- ❖ susținerea financiară nerambursabilă pentru 31 de proiecte pentru tineri;

3. *Programul „Capitala Tineretului”*

Programul „Capitala Tineretului” presupune selectarea unei localități din Republica Moldova, în cadrul căreia, pe parcursul unui an, sunt concentrate activități și proiecte de tineret. Scopul programului este de a încuraja și consolida capacitățile autorităților administrației publice locale în procesul de dezvoltare a unui model eficient de implementare a politicii de tineret la nivel local, a susține autoritățile în dezvoltarea parteneriatelor, dar și de a consolida sectorului de tineret la nivel local.

- ❖ 3 contracte de finanțare cu asociații obștești locale;
- ❖ bugetul executat ANT - 1 311 910,00 lei
- ❖ contribuția APL Ungheni - peste 500 mii lei;
- ❖ peste 50 de activități/ evenimente majore cu implicarea autorităților administrației publice locale, instituții de învățământ, structuri de tineret, organizații neguvernamentale locale și naționale, parteneri de dezvoltare și sectorul privat.

4. *Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret*

Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret are drept scop consolidarea capacităților instituționale în vederea dezvoltării și extinderii teritoriale a serviciilor de tineret. Destinat centrelor de tineret, instituțiilor publice constituite de autoritățile publice locale de nivelul I și II, inclusiv de instituții necomerciale private, asociații obștești și fundații, programul are 3 componente de bază: dezvoltarea profesională a resurselor umane din cadrul centrelor de tineret, asigurarea suportului pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a centrelor de tineret și suport pentru dezvoltarea Programului raional/municipal de granturi pentru finanțarea prin concurs a inițiativelor/proiectelor de tineret ale organizațiilor de tineret și grupurilor de inițiativă ale tinerilor.

Programul este implementat de către Ministerul Educației și Cercetării în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) în cadrul Fondului comun pentru dezvoltarea Centrelor de tineret și consolidarea participării și implicării civice a tinerilor.

- ❖ La momentul actual activează 22 Centre raionale de tineret, 33 locale (plus 7 filiale ale CRAT Bălți);
- ❖ Instruiri tematice și ședințe privind coordonarea activității Centrelor de tineret;
- ❖ Atelier de instruire privind eficientizarea conlucrării între Centrele de tineret și APL (33 de participanți);
- ❖ Atelier de instruire și informare „Consolidarea cooperării între Autoritățile Publice Locale și Centrele de tineret (2 752 de activități organizate în semestrul I al anului 2023);
- ❖ 12 centre de tineret dotate cu echipamente IT și mobilier de birou din 8 localități: Geamăna (Anenii Noi), centrele de tineret *CRAT*, *Contemporanul* și *Făclia* din mun. Bălți, Molovata Nouă și Ustia (Dubăsari), Cupcini (Edineț), Sireți (Strășeni), Bădiceni și Vasilcău (Soroca), Ștefan Vodă, Măcărești (Ungheni).

În ceea ce privește dezvoltarea cadrului normativ cu privire la tineret, au fost realizate următoarele:

- ❖ Aprobarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”;
- ❖ Modificarea Legii nr.215/2016 cu privire la tineret;
- ❖ Elaborarea Regulamentului de finanțare de la bugetul de stat a activității de tineret;
- ❖ Aprobarea mai multor acte normative care reglementează activitatea instituțiilor de lucru cu tinerii:
 1. Regulamentul-cadru privind activitatea Centrului de tineret;
 2. Regulamentul privind angajarea personalului de conducere în centrele de tineret;
 3. Metodologia de organizare a concursului pentru angajarea personalului de specialitate în centrele de tineret;
 4. Fișele-tip de post ale personalului de conducere și personalului de specialitate din centrele de tineret;
- ❖ Aprobarea actelor normative privind mecanismele de participare a elevilor în procesele decizionale:
 1. Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliilor elevilor;
 2. Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Consiliilor școlare ale elevilor;
 3. Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Consiliilor regionale ale elevilor;
 4. Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Elevilor.
- ❖ Aprobarea Regulamentului de organizare, funcționare și administrare a Centrului de inovație socială;
- ❖ În scopul realizării Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, au fost completate 10 documente de acquis în tabelul final de self screening pe dimensiunea tineret.

3. Provocări/probleme principale ale segmentului

- ❖ nivelul înalt al migrației interne și externe, cauzate de lipsa locurilor de muncă și a oportunităților de afirmare a tinerilor, în special în localitățile rurale și orașele mici;
- ❖ lipsa de coeziune între autoritățile centrale, locale, sectorul privat și civic;
- ❖ insuficiența mijloacelor financiare necesare implementării documentelor strategice;
- ❖ fluxul constant ridicat de personal în instituțiile și organizațiile cu atribuții în domeniul de tineret;
- ❖ lipsa unei politici consolidate privind angajarea în câmpul muncii, precum și dezvoltarea insuficientă a spiritului antreprenorial în rândul tineretului;
- ❖ lipsa programelor sau a mecanismelor de susținere a organizațiilor de tineret, în scopul dezvoltării instituționale;
- ❖ insuficiența mecanismelor de recunoaștere, apreciere și promovare a sectorului de tineret;
- ❖ insuficiența studiilor, precum și a mecanismului de evidență și colectare a datelor privind situația tinerilor;
- ❖ insuficiența personalului calificat, precum și a cadrului de formare și dezvoltare în domeniul politicilor și lucrului de tineret;
- ❖ instrumente și programe insuficiente ale autorităților publice locale privind susținerea organizațiilor de tineret și altor structuri la nivel local;
- ❖ lipsa unui cadru de implementare și acreditare a programelor/serviciilor de tineret.

5. Principalele obiective și acțiuni planificate pentru 2024 (proiecte ce urmează să fie finanțate, programe ce urmează să fie lansate etc.)

- Asigurarea funcționalității primului Centru de Inovație Socială;

- Dezvoltarea conceptului sistemului informațional de colectare și sistematizare a datelor relevante sectorului de tineret;
- Crearea mecanismului de finanțare a instituțiilor de învățământ pentru susținerea organizațiilor studențești;
- Elaborarea mecanismului de încheiere și finanțare a parteneriatelor strategice cu organizațiile de tineret;
- Dezvoltarea și realizarea Programului de finanțare a inițiativelor civice a tinerilor.

ACTIVITATEA AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU TINERET PENTRU ANUL 2023

1. Desfășurarea Programului de granturi național pentru organizațiile de tineret

La data de 19 mai 2023 a fost lansat Programul de Granturi pentru organizațiile de tineret, având următoarea tematică: Importanța și rolul sectorului de tineret în contextul marcării Anului European al Competențelor. Au fost declarate câștigătoare 31 de organizații.

Rezultate:

- au fost încheiate 31 de contracte de finanțare în valoare totală de 9 731 878,00 lei
- peste 50 mii beneficiari (tineri, lucrători de tineret, reprezentanți ai organizațiilor de tineret, cadre didactice, reprezentanți ai APL, părinți, reprezentanți ai sectorului privat etc.)
- 32 UAT de nivelul II, inclusiv regiunea din stânga Nistrului acoperite cu proiecte.

2. Coordonarea implementării Programului „Capitala Tineretului”

În cadrul Programului „Ungheni - Capitala Tineretului 2023” au fost desemnate de către Comitetul de coordonare al Programului 3 asociații obștești locale, cu care ulterior au fost încheiate contracte de finanțare în valoare de 1 311 910,00 lei. Inițial au fost planificate 31 de activități, dar pe parcursul programului au fost realizate peste 50 de activități/evenimente majore cu implicarea autorităților administrației publice locale, instituții de învățământ, structuri de tineret, ONG-uri, parteneri de dezvoltare și sectorul privat.

3. Extinderea și consolidarea Rețelei Centrelor de tineret

În vederea consolidării Rețelei Centrelor de tineret au fost realizate 6 evenimente cu diverse tematici, care au avut ca scop atât contribuția la dezvoltarea profesională a lucrătorilor de tineret din cadrul Centrelor de tineret, cât și eficientizarea managementului instituțional și a condițiilor pentru prestarea serviciilor/programelor destinate tinerilor la nivel local.

La momentul actual activează 22 Centre raionale de tineret, 33 locale (plus 7 filiale ale CRAT Bălți). Doar în anul 2023 au fost fondate 3 Centre de tineret, 2 dintre care în orașele Drochia și Ștefan Vodă și un centru raional în Taraclia.

4. Asigurarea instruirii continue a specialiștilor de tineret din cadrul APL (reper metodologice privind implicarea tinerilor în procesele decizionale, planificarea strategică în sectorul de tineret, elaborarea planurilor de acțiune pentru tineret și bugetarea bazată pe rezultate, aplicarea clasificăției bugetare, monitorizarea și raportarea activităților de tineret etc.)

Pe parcursul anului 2023 au fost organizate 2 ateliere de instruire pentru funcționarii publici din cadrul APL de nivelul II, responsabili de domeniul de tineret: 1) în perioada 16-17 mai 2023, atelierul a avut ca obiectiv fortificarea capacităților autorităților publice locale de a elabora și implementa politici de tineret la nivel local în conformitate cu standardele în domeniu, precum și cu obiectivele naționale prevăzute în Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”; 2) în perioada 13-14 decembrie ANT în cooperare cu partenerii de dezvoltare și Centrul de Informare și Resurse PRO BONO, a organizat atelierul de instruire și informare „Consolidarea cooperării între Autoritățile Publice Locale și Centrele de tineret. Rezultate și priorități comune ale politicii naționale și locale de tineret”.

1. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora

1. **Modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova** în vederea modernizării cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare, inclusiv în baza recomandărilor din Raportul „*Cu ambiție pentru transformare – Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova*” (2023), realizat de un grup de experți internaționali desemnați de Comisia Europeană prin Mecanismul de sprijin al politicilor din cadrul Programului-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare „Orizont Europa, în contextul evaluării sistemului de cercetare și inovare din Republica Moldova.

---A fost adoptată Legea nr. 266/2023 **pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004.**

2. **Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027** va contribui considerabil la atingerea obiectivului național de integrare în Uniunea Europeană. Programul național își propune integrarea în Spațiul European al Cercetării (SEC) prin transformarea progresivă a funcționării interne a organizațiilor de cercetare-inovare și prin dezvoltarea legăturilor cu organizații omoloage din Europa.

Printre obiectivele majore ale noului PNCI se enumeră: creșterea numărului cercetătorilor, inclusiv prin atragerea tinerilor în cariera de cercetător; modernizarea infrastructurii de cercetare existente și dezvoltarea celei noi; stimularea parteneriatului mediul academic-mediul de afaceri, creșterea participării în Programul Orizont Europa și alte programe internaționale, ridicarea nivelului de cercetare autohton la standarde europene; dezvoltarea unei societăți bazate pe cunoaștere care va genera creșterea economică a țării.

---A fost aprobat prin HG 1049/2023 cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027

3. **Metodologia de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării** va contribui la îmbunătățirea mecanismului de finanțare a cercetării și inovării în vederea eficientizării sistemului național de cercetare și inovare.

În Metodologie se reglementează modul de distribuire și contractare a finanțării instituționale pentru cheltuielile de personal din domeniile cercetării și inovării și pentru activitățile de menținere și dezvoltare a infrastructurii publice a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării.

---A fost aprobată prin HG 864/2023 cu privire la la aprobarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării

4. **Planul de admitere la studiile superioare de doctorat, ciclul III, cu finanțare la bugetul de stat pentru anul academic 2023-2024** asigură pregătirea cadrelor pentru cariera științifică prin acordarea finanțării din bugetul de stat sub formă de granturi doctorale.

---A fost aprobat prin HG 678/2023 cu privire la aprobarea Planului de admitere la studiile superioare de doctorat, ciclul III, cu finanțare la bugetul de stat pentru anul academic 2023-2024

5. Planul de admitere la programele de postdoctorat pentru anul 2024.

Pregătirea cadrelor științifice prin postdoctorat reprezintă o prioritate națională, care se regăsește în documentele de politici și planurile de dezvoltare a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării. Astfel, programele de postdoctorat au ca obiectiv principal oferirea de oportunități suplimentare în evoluția profesională pentru o carieră în cercetare și realizarea de cercetări științifice fundamentale și aplicative avansate. Aprobarea Planului de admitere la programele de postdoctorat contribuie la

formarea cadrelor științifice de calificare superioară, întru asigurarea necesităților pieței muncii și a mediului de cercetare.

---A fost aprobată prin HG 660/2023 cu privire la aprobarea Planului de admitere la programele de postdoctorat pentru anul 2024

6. Modificarea punctului 2 din HG 497/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice.

În scopul susținerii procesului de pregătire a cadrelor de înaltă calificare s-a considerat necesar de a prelungi perioada susținerii tezelor pentru obținerea titlurilor științifice, conform prevederilor legale la data aprobării temelor de doctorat și postdoctorat, până la data de 30 iunie 2024.

---A fost aprobată prin HG 703/2023 cu privire la modificarea punctului 2 din HG 497/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice,

7. Semnarea *Declarației comune de intenție privind cooperarea în domeniile științei, cercetării și inovării.*

La 12 septembrie 2023, o delegație din Republica Federală Germania a efectuat o vizită de lucru la Ministerul Educației și Cercetării cu scopul de reînnoi colaborarea pe domeniile cercetării și inovării și de a discuta noi oportunități de dezvoltare a proiectelor de interes comun în domeniile menționate.

În cadrul ședinței, a fost semnată o *Declarație comună de intenție privind cooperare domeniile științei, cercetării și inovării.* Această Declarație va permite organizarea unor apeluri bilaterale de mobilitate începând cu anul 2025.

8. Ședința comitetului comun pentru cercetare și inovare RM-UE, Bruxelles, Belgia din 22-24.12.2023

Comitetul comun pentru cercetare și inovare RM-UE (*The EU-RM Joint Research and Innovation Committee*) a fost creat în conformitate cu prevederile pct. 8 din Acordul de Asociere al RM la Programul Orizont Europa.

Participarea la ședințele Comitetului sunt obligatorii, ele demonstrând seriozitatea angajamentelor luate de către RM privind integrarea în Spațiul European de Cercetare și buna implementare a Programului-cadru Orizont Europa, ambele obiective fiind menționate și în documentele naționale: Strategia, PNA, etc.

1. Descrierea succintă a principalelor reforme și programe implementate: care a fost scopul, impactul produs, cine sunt beneficiarii acestora

Cooperarea cu UE

Cooperarea cu Uniunea Europeană s-a axat prioritar pe realizarea condiționalităților de aderare la Uniunea Europeană. Dialogul privind progresele înregistrate pe domeniul educației, cercetării, tineret și sport a fost susținut în cadrul Sub-comitetul (Clusterul nr. 4) în cadrul Acordului de Asociere - „Știință și Tehnologii, societate informațională, politici în domeniul audio-vizualului, educație, instruire și tineret, cultură, sport și educație fizică”, dar și a Comitetului de Asociere RM-UE, evenimente care se organizează anual în iunie și respectiv în octombrie a fiecărui an. Acest dialog ne permite identificarea soluțiilor și asistenței necesare pentru a progresa pe calea Integrării Europene. De asemenea, progresele pe domeniile de competență ale MEC pe dimensiunea de integrare europeană au fost raportate în Chestionarele completate în anii 2022-și 2023, dar și în contribuția ministerului la Raportul de extindere ale UE, publicat în noiembrie 2023.

Cele mai importante obligațiuni ale MEC pe dimensiunea de integrare europeană au fost setate în Planul de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027m aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 829/2023.

În vara anului 2023 a fost dat start procesului de evaluare a legislației UE pentru a asigura transpunerea și conformității acesteia în/cu legislația Republicii Moldova. Astfel, pentru domeniile educație, tineret și sport au fost atribuite circa 140 de acte UE, iar pentru domeniul Cercetare - circa 120 acte UE. Examinarea acestora este completată actualmente în proporție de 70%.

În procesul de negocieri MEC coordonează activitatea a 2 Grupuri (capitole de negocieri): Grupul de lucru 25/Știință și cercetare și Grupul de lucru 26/Educație și cultură.

În septembrie 2023 a fost finalizat Proiectul susținut financiar de UE și implementat de OECD și Institutul de Planificare în educație UNESCO cu genericul *Suport în implementarea politicilor educaționale în R. Moldova*. Ca rezultat al proiectului, coordonarea implementării căruia a fost asigurată, pentru R. Moldova au fost elaborate 2 rapoarte și recomandări (Foaie de Parcurs) care servesc ca orientare pentru promovarea politicilor educaționale în R. Moldova.

În perioada de referință MEC a aderat la o serie de inițiative ale UE:

- Începând cu anul 2024 MEC este parte Rețelei UE Eurydice (2023)
- În scopul asigurării vizibilității reformelor promovate la nivel național și pentru o mai bună comunicare cu structurile europene pe domeniile de competență ale ministerului a fost asigurată desemnarea reprezentanților în Grupurile de lucru din cadrul Strategic al Spațiului European al Educației pentru anii 2021-2025: Grupul de lucru - *VET and Green Transition*; Grupul de lucru – *Higher Education*, Grupul de lucru – *DELTA* (Digital education and skills), Grupul de lucru - *Schools*.
- Au fost depuse aplicațiile pentru desemnarea la nivel de țară a Punctului Național de Coordonare pentru Cadrul European al Calificărilor (EQF), Centrului Național Europass, și Punctului Național de Informare și Coordonare pentru Rețeaua Europeană a Centrelor de Informare.

Participarea MEC în aceste inițiative și platforme de cooperare oferă posibilitatea de a realiza schimb de experiență și bune practici între țările participante, de a ne racorda la standardele Uniunii Europene și de a prelua valori pentru o societate democratică și bazată pe statul de drept.

Programele UE în RM

MEC în cooperare cu instituțiile de învățământ superior din țară și cu Oficiul Erasmus+ în Moldova au fortificat participarea în programele UE: Programul Erasmus+, eTwinning. Astfel, în perioada 2021-2023 instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova au fost selectate pentru :

Acțiunea Cheie 1: circa 1330 de mobilități academice Erasmus+ între universitățile din Republica Moldova și UE prin proiectele *International Credit Mobility* (in 2 apeluri: 2022 & 2023);

Acțiunea Cheie 2: 10 proiecte *CBHE* – de Consolidare a Capacitaților in domeniul învățământului superior (in 2 apeluri: 2022 & 2023). Este de remarcat că începând cu anul 2022, R. Moldova a avut acces și la Proiectele de fortificare a capacităților (CB) pentru învățământul profesional tehnic Astfel, în cele două apeluri s-au accesat:

- 5 proiecte *CBVET* – de Consolidare a Capacitaților in domeniul învățământului profesional tehnic (in 2 apeluri: 2022 & 2023)
- 1 proiect COVE – Parteneriat de Cooperare – Centre de Excelența Vocațională (apelul 2022);

Acțiunile Jean Monnet: 4 proiecte Jean Monnet obținute în anul 2023.

Proiectele Erasmus +, precum și Proiectele anterioare TEMPUS ale UE, constituie o istorie de succes și un punct de cotitură pentru învățământul superior din R. Moldova. Prin intermediul acestora R. Moldova a realizat o serie de obiective ale Procesului de la Bologna, axate pe calitatea educației și formării profesionale, recunoașterea actelor de studii, îmbunătățirea programelor și curiculei universitare, implementarea unor programe comune, etc.

Programul eTwinning

Programul e-Twinning – este un Program al Uniunii Europene ce vizează cooperarea pe dimensiunea învățământului general. Programul reprezintă o platformă on-line de comunicare și realizare în comun a proiectelor axate atât pe dezvoltarea și implementarea curiculei școlare la diverse discipline, precum și pe activități extracuriculare. R. Moldova a aderat la eTwinning în 2013, de comun cu alte țări ale Parteneriatului Estic

Experiența de mai bine de 10 ani de participare în Programul e-Twinning a contribuit la formarea unor generații de profesori și elevi care au performat, și-au dezvoltat competențele de învățare în bază de proiect, de îmbunătățire a metodelor de predare-învățare și nu în ultimul rând competențele lingvistice și de comunicare interculturală. În anul 2022, Programul eTwinning a fost integrat în cadrul platformei European School Educational Platform (ESEP), lansată de către Comisia Europeană.

Actualmente în Republica Moldova în Program participă:

- Cadre didactice înscrise pe platforma ESEP, cu rol de eTwinning: 1479
- Instituții preuniversitare (învățământ pentru educație timpurie, învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic) înscrise pe ESEP cu rol eTwinning: 516 instituții
- Instituții preuniversitare nominalizate cu titlul ”Școală eTwinning 2023-2024”: 6 școli.
- Proiecte eTwinning active, în derulare în anul școlar 2023-2024: 278 proiecte.
- Proiecte eTwinning deținătoare de Certificate Naționale de Calitate (NQL), ediția 2023, implementate de 54 de cadre didactice din RM: 86 proiecte (Notă: un cadru didactic poate implementa pe parcursul unui an școlar cel mult 4 proiecte eTwinning)
- Proiecte eTwinning deținătoare de Certificate Europene de Calitate (EQL), implementate de cadre didactice din R. Moldova: 73 proiecte.
- Cadre didactice deținătoare de Premiul Național eTwinning ediția 2023 ”Proiecte eTwinning. Inovație și Colaborare”: 28 cadre didactice.

- Ambasadori eTwinning la nivel național: 18 ambasador, dintre care 3 ambasadori nominalizați în anul 2023.

Programul CEEPUS - Oportunități de mobilitate academică pentru cadre didactice, studenți și cercetători au fost promovate și prin intermediul Programului CEEPUS – Program de schimburi Universitare în Europa Centrală și de Sud-Est.

În septembrie 2023, MEC a semnat Acordul CEEPUS IV, în vederea implementării în continuare a Programului de mobilități. În temeiul acestui program, anual circa 50 de profesori și cadre didactice beneficiază de mobilități academice și stagii de formare în universități din țările Programului.

Pe dimensiunea de cooperare cu partenerii internaționali și donatorii externi – Ministerul Educației s-a axat pe atragerea investițiilor în sistemul educațional și de cercetare pentru promovarea acțiunilor de reformă în domeniu. Printre cele mai importante proiecte obținute în 2023 este grantul în valoare de 5 mln \$, obținut de la Parteneriatul cu donatori multipli pentru Educație Timpurie (ELP), implementat de Banca Mondială.

Un acord de cooperare în acest sens a fost semnat și cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare la 30 iunie 2023. Implementarea Proiectului a demarat în anul 2023 și are drept scop principal: îmbunătățirea calității mediilor de predare și învățare în cadrul învățământului preșcolar, primar și secundar din R. Moldova. Beneficiarii Proiectului vor fi copii, elevii și profesorii din învățământul preșcolar, primar și secundar din R. Moldova. Prin acest proiect sistemul educațional va fi susținut în reducerea inegalităților în accesul la serviciile educaționale, îmbunătățirea calității serviciilor educaționale, cu accent pe cei mai dezavantajați și vulnerabili copii din Moldova, inclusiv pe refugiații din Ucraina.

De asemenea, în anul 2023 a demarat implementarea Proiectului “Advancing Quality Education and Lifelong Learning Opportunities for All”, în valoare de 10 mln euro, finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de către UNICEF Moldova și PNUD. Finanțarea pentru proiect a fost obținută în cadrul Planului Anual de Acțiuni 2022 al Uniunii Europene pentru Republica Moldova (PAA 2022).

Proiectele menționate mai sus se axează pe domeniul învățământului general, având ca priorități: îmbunătățirea proceselor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, inclusiv operaționalizarea și fortificarea capacităților Institutului Național de Educație și Leadership (INEL), investiții în infrastructură, inclusiv susținerea proiectului Școala Model; digitalizarea sistemului educațional, promovarea educației incluzive, cu accent pe asigurarea unui acces echitabil la o educație de calitate pentru cei mai vulnerabili elevi și tineri.

Unul din partenerii de bază pentru sistemul educațional în perioada de referință rămâne a fi România. În special menționăm oferta anuală de burse, definitivarea proiectelor de renovare a grădinițelor, stagiile de formare oferite profesorilor din învățământul general și învățământul superior. În anii 2022-2023 Ministerul Educației și Cercetării a realizat o serie de proiecte în cooperare și cu suportul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova din România. Astfel, au fost realizate două ediții a proiectul de premiere a olimpicilor la limba și literatură română și istorie. De asemenea, în cooperare cu Departamentul s-a asigurat accesul instituțiilor de învățământ din R. Moldova la Platforma digitală de resurse educaționale www.citeste.ro

Pentru început de an școlar 2022-2023, a fost realizat *Proiectul Cutia Școlarului*, de asemenea susținut de Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova din România. Peste 3000 mii de elevi din 25 de școli au primit Cutia școlarului, care conținea rechizite și cărți pentru elevii.

Un alt proiect susținut de Departamentul pentru Relația cu R. Moldova din România în anii 2022-2023 a fost - Proiectul *Digitalizarea Educației*. Proiectul a fost axat pe implementarea mijloacelor educaționale digitale în instituțiile de învățământ general fapt ce contribuie la sporirea excelenței în educație, precum și sporirea rezilienței sistemului de învățământ din Republica Moldova. Beneficiarii acestui proiect au fost 80 de instituții de învățământ general din țară, preponderent din zonele rurale, care au primit seturi de echipamente IT. De asemenea în anul 2023 DRRM a dotat un laborator inteligent

Este de menționat că în perioada pandemică și ulterior în contextul crizei refugiaților cauzată de războiul din regiune mai mulți donatori au oferit echipamente IT sistemului educațional național, precum: Parteneriatul Global pentru Educație, UNFPA, Republica Populară Chineză, Republica Turcia, Japonia, Coreea, Germania și ale state.

MEC de comun cu UNICEF Moldova și ICNUR a coordonat în toată perioada de la începutul războiului în Ucraina un Grup de lucru privind soluționarea celor mai importante aspecte legate de integrarea copiilor ucraineni în sistemul educațional din R. Moldova.

Diversificarea relațiilor de colaborare cu statele lumii și organizațiile internaționale:

În 2023 au fost negociate și semnate tratate internaționale cu diverse state ale lumii, astfel fiind susținute următoarele priorități: promovarea mobilității academice, recunoașterea actelor de studii, stagii de formare pentru cadre didactice și cercetători, schimb de experiență și preluarea bunelor practici ale statelor în promovarea reformelor, etc.

În același timp circa 10 de acorduri de cooperare au fost semnate cu organizații internaționale și partenerii de cooperare care au venit cu multiple investiții în sistem și fortificarea capacităților umane și instituționale ale instituțiilor din sistemul educațional și de cercetare. Menționăm în acest sens acordurile semnate cu reprezentanțele Agențiilor ONU în Moldova: UNICEF, PNUD, UNFPA, UN Women; dar și Fundația Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare, Biroul de cooperare al Elveției în Moldova. Mare parte din aceste proiecte au vizat domeniul învățământului profesional tehnic, precum promovarea învățământului dual, digitalizarea sistemului, formarea cadrelor didactice, incluziunea, elaborarea curricula și a materialelor didactice pentru sistem.